

Lytje Pole

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG EDITIE

2018 / Herfst

Gratis
uitgave

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT U ALLEMAAL
OP ONS EILAND KUNT BELEVEN?

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

- 17^e Internationale Kamermuziekfestival
- Kom op verhaal in het Koningshuis
- Jan Loman "Stiller om de Noord"
- Jaaroverzicht

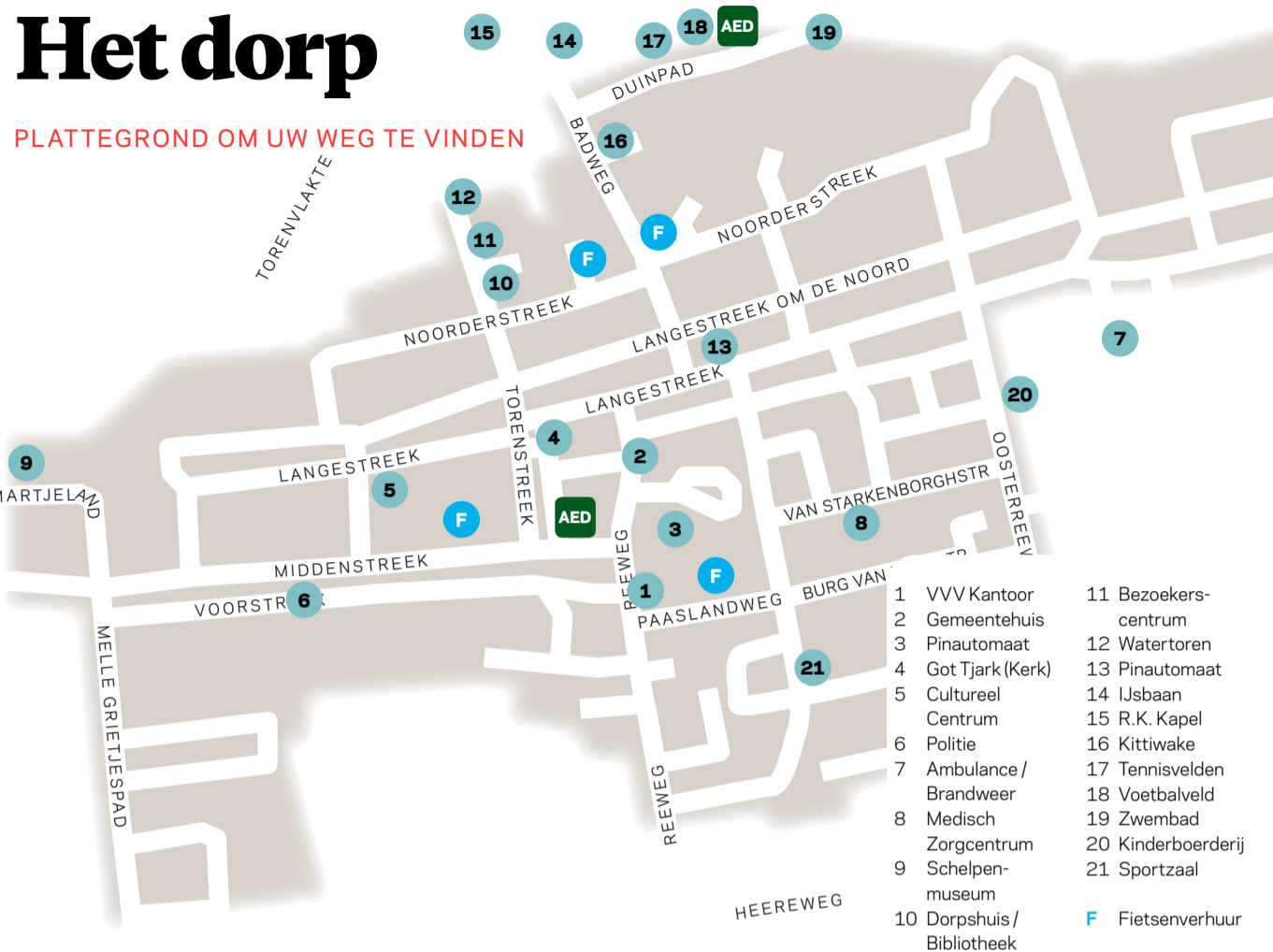
Foto: Anna Meenderink

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

1 VVV Kantoor	11 Bezoekerscentrum
2 Gemeentehuis	12 Watertoren
3 Pinautomaat	13 Pinautomaat
4 Got Tjark (Kerk)	14 IJsbaan
5 Cultureel Centrum	15 R.K. Kapel
6 Politie	16 Kittiwake
7 Ambulance / Brandweer	17 Tennisvelden
8 Medisch Zorgcentrum	18 Voetbalveld
9 Schelpenmuseum	19 Zwembad
10 Dorpshuis / Bibliotheek	20 Kinderboerderij
	21 Sportzaal
- F Fietsverhuur

BELANGRIJKE ADRESSEN

Huisarts

Dokter Mw. P.S.C. Kouwenhoven
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Maandag t/m vrijdag spreekuur en visites op afspraak. Voor het maken van een afspraak kunt u op maandag t/m vrijdag bellen tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. Vergeet uw zorgpas niet. Voor spoedgevallen is de praktijk ieder moment telefonisch bereikbaar.

Tandarts

Mw. T.C. Robberts
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531777 (uitsluitend op afspraak)

Fysiotherapeut

A. v.d. Meulen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531927 (uitsluitend op afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen 12:30-13:00 uur.

Thuiszorg

Het Friese Land
tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.), www.thfl.nl

Dierenarts

Dierenartsenpraktijk Dokkum
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog
tel. 0519-292526
Eénmaal per maand aanwezig, uitsluitend op afspraak.

Apotheek

Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Geopend op maandag t/m vrijdag tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. In het weekend geopend om 12:00 uur. Uitsluitend voor spoed en zonder afspraak.

Politie

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

COLOFON

Lytje Pole is de gratis informatiekrant van de VVV Schiermonnikoog en verschijnt viermaal per jaar.
28e jaargang, 4e kwartaal 2018
Jaaroplage: 40.000 expl.
Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt
Drukkerij: NDC Print, Leeuwarden
Hoofdredactie: Jacqueline Mulder
Eindredactie: Henno Hogervorst, VVV Schiermonnikoog
Coverfoto: Foppe Schut
Fotografie: Sjaak Beemsterboer, Thijs de Boer, Romy Dam, Ed Kiekens, Jacqueline Mulder, Foppe Schut, Thom Verheul, VVV Schiermonnikoog, Ilja Zonneveld.

Redactieadres:

VVV Schiermonnikoog
Reeweg 5 / Postbus 13
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-531233
redactie@vvschiermonnikoog.nl

Adverteren

Adverteren in Lytje Pole is voor leden van de VVV Schiermonnikoog mogelijk met korting. Wilt u ook adverteren neem dan contact op met de VVV Schiermonnikoog.

Aanleveren kopij

Heeft u kopij dat geschikt is voor deze krant? Stuur dit dan vóór 21 november naar: redactie@vvschiermonnikoog.nl. Vanwege de soms grote aantallen kopij dat de redactie binnen krijgt, kunnen wij plaatsing helaas niet garanderen.

De Nationaal Park Schiermonnikoog pagina's zijn gemaakt door:

Teksten: Marijke Barhorst, Cynthia Borrás, Nathan Brinkman, Erik Jansen, Mia Michels.
Foto's: Cynthia Borrás, Judith Bouma, Erik Jansen, Bart Sikkema, Francine Venselaar, Vogelringstation Schiermonnikoog, Natuurmonumenten, Wikimedia commons

De informatie in deze krant is zo nauwkeurig mogelijk overgenomen. De VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor gevolgen van onjuistheden en onvolkomenheden die eventueel in deze krant vermeld staan.

AED's op het eiland

Het eiland telt negen AED's; draagbare toestellen die middels een elektrische schok het hartritme bij een hartstilstand kunnen herstellen. Een groot aantal eilanders is opgeleid om een AED te bedienen. De AED's bevinden zich bij: Spar Brunekreef, VV De Monnik, restaurant Noderstraun, drink- & eethuis De Berkenplas, strandpaviljoen de Marlijn, de jachthaven en op de veerdam. Ook de ambulance en politieauto zijn voorzien van een AED.

Tekenbeet?

Kijk op www.rivm.nl

VVV Schiermonnikoog

Meer actuele informatie over Schiermonnikoog? Laat u informeren aan de balie van het VVV-kantoor. Het VVV-kantoor is geopend op maandag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur.

Reeweg 5
tel. 0519-531233

info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl
tel. 0519-53 12 33

Bekijk ook:

- www.vvschiermonnikoog.nl/agenda
- Facebook @eilandschiermonnikoog
- Instagram @vvschiermonnikoog
- Check ook de Schier APP!

De Lytje Pole Agenda kunt u afhalen bij het VVV-kantoor. Alles wat er op het eiland te beleven valt, staat op datum gerangschikt. Zo weet u in één oogopslag welke activiteiten er tijdens uw verblijf op Schiermonnikoog te doen zijn. De Lytje Pole Agenda verschijnt 10 x per jaar. U kunt uw activiteiten aanmelden via redactie@vvschiermonnikoog.nl.

ING

In het VVV kantoor kunt u ook terecht voor uw post en bankzaken. Het postservice punt is geopend van ma t/m za van 09:30 - 17:00 uur. Het ING servicepunt is geopend van ma t/m vr van 09:30-12:00 uur en van 14:00-17:00 uur.

Mocht u tijdsintensieve handelingen hebben verzoecken we u een afspraak te maken met een van onze medewerkers.

Beter verhuuren?

WIJ HELPEN U GRAAG VERDER.

VVV SCHIERMONNIKOOG

INHOUD

Algemene informatie	2
Welkom	3
Ontdek het eiland	5
Actueel	7
Muziek	9
Evenementen	11
Kinderactiviteiten	13
Sport & Spel	15

November Wandelmaand	17
Bezoekerscentrum	20
Natuur	21,22
Activiteiten	23
Jaaroverzicht	25
Excursies	27
Kunst	29
Exposities	30

Musea	31
Historie	33
Hulpdiensten	34
Kom op Verhaal	35
Ontspanning	36
Gemeente Schiermonnikoog	37
Kerknieuws	38
Getij	39

WELKOM

Welkom op Schiermonnikoog

Het Friese Waddeneiland Schiermonnikoog is één van de prachtigste en spannendste natuurgebieden van Nederland. Het mag zich dan ook met trots Nationaal Park noemen.

Vrijwel nergens anders zijn er op zo'n kleine oppervlakte zoveel verschillende landschappen te vinden: bossen en duinen vol geurige bloemen,

het oneindige strand, een uitgestrekte kwelder met ongerept uitzicht, en wadplaten vol vogels, véél vogels. Zelfs in het toeristisch hoogseizoen huizen op het vogeleiland Schiermonnikoog nog altijd veel meer vogels dan mensen!

Dé plek

Schiermonnikoog is 20 kilometer lang en 4 kilometer breed, en daar

mee verreweg het kleinste bewoonde Waddeneiland. In de natuur vindt de liefhebber alle rust en ruimte, in het dorp vinden eilander en gast elkaar op de gezellige terrasjes alsmede in de sfeervolle horeca en winkeltjes.

Hoe klein Schiermonnikoog ook is, het biedt grootse mogelijkheden en is dé plek om even helemaal weg te zijn.

In de nazomer en vroege herfst kleurt het eiland oranje. Niet de blaadjes aan de bomen, maar de duindoornbessen geven Schiermonnikoog kleur. De bessen zijn mega zuur, erg gezond en ze worden verwerkt in vele producten. Daar is in juni 2018 een biertje aan toegevoegd.

Harm Carrette woont al 43 jaar op het eiland, zijn broer Tony in Vlaanderen en hij is met grote regelmaat te vinden op Schiermonnikoog. Bij elk bezoek neemt Tony speciaal biertjes mee voor zijn broer. Tijdens lange wandelingen die Harm samen met zijn vrouw Agnes over het eiland maken, is het idee ontstaan voor een nieuw te brouwen biertje.

In Eke-Nazareth, het naburige dorp van Tony, werd contact gelegd met microbrouwerij De Sater. Het nieuwe bier moest iets van duindoorn bevatten en na wat experimenten werd de receptuur van de 'Schierse Hippo' vastgelegd. Het bier wordt op ambachtelijke wijze gebrouwen. Na de gisting

“Van oranje bessen maak je Hippo”

HALFBLOED EILANDERS BEDENKEN BIERRECEPT

rijpt het enkele weken voordat er gebotteld wordt. Maar dan kun je zelf nog zo enthousiast zijn, anderen moesten en zijn dit ook geworden!

De naam is afgeleid van de Latijnse naam van de duindoorn: hippophae rhamnoides.

En dit heeft weer geleid tot Hippo met een nijlpaard als beeldmerk.

Gasten zullen nu anders naar de oranje gekleurde natuur van het eiland kijken, want velen weten (nog) niet dat de duindoornbes eetbaar, laat staan drinkbaar is.

meubelmakerij lijstwerk maatkasten

Bijna voor alles een oplossing!

André Bolhuis

Kerkpad 1, 9951 EP Winsum (Gn)
werkplaats: Touwslagersbaan 28, 9804 RJ Noordhorn (Gn)
www.andrebolhuis.nl • info@andrebolhuis.nl • 06-49934126

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keuken, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

Lekker lezen op Schiermonnikoog!
Boeken, e-books, tijdschriften, dvd's;

de bieb heeft het allemaal!

Nog niet lid?
Er is al een
abonnement
voor maar
5 euro!

Elders in NL
lid van de bieb?
Dan leent u bij
ons gratis!

In den Ferien Bücher
lesen? Holen Sie sie sich
bei der Bücherei!

Want to read during
your holiday? Borrow a
book or a magazine at
the library!

ontdekdebieb
 ontdekdebieb.nl

Bibliotheek Schiermonnikoog
Torenstreek 18a

WiFi

dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00

Tijdens schoolvakanties Noord en Midden

maandag 15.00 - 18.00
dinsdag 15.00 - 18.00
woensdag 15.00 - 18.00
donderdag 15.00 - 18.00
vrijdag 15.00 - 18.00
zaterdag 10.00 - 12.00

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Ambrosijn

Proeven
Slapen
Genieten!

www.ambrosijn.nl | 0519-72 02 61

Langestreek 13 - Schiermonnikoog

Restaurant - IJssalon - Hotelsuites

Strandpaviljoen
"De Marlijn"

Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"

Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

www.zetstrabouw.nl

zetstra bouw
 groningen

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

WAT U NIET MAG MISSEN

1

De Monnik

Om de eerste bewoners van het eiland te eren, is in 1961 het standbeeld van de Schiere Monnik op het Willemschhof naast het gemeentehuis onthuld. Kunstenaar Martin van Waning maakte dit bronzen beeld.

Vuurtorens (1)

In 1853 zijn op het eiland twee torens geplaatst, in opdracht van Koning Willem III. Met hun stilstaande lichten vormden zij bakens voor het scheepsverkeer. Wanneer de lichten van de twee torens samenvielen, wisten de schippers dat ze tussen de banken door van de Noordzee naar de Waddenzee konden varen. Aan het begin van de 20e eeuw kreeg de rode toren (Noordertoren) mechanisch, ronddraaiend licht, waardoor de witte Zuidertoren (nabij het huidige Bezoekerscentrum) overbodig werd. De witte toren is decennia in gebruik geweest als watertoren. De rode toren is nog steeds 24 uur per dag bemand.

Kerken (4)

Wie met de boot het eiland nadert, ziet behalve de twee vuurtorens ook het torentje van de Got Tjark (Grote kerk) boven de huizen uitsteken. Deze kerk in het dorpscentrum is gebouwd in 1866. Halverwege de Badweg staat de Rooms Katholieke kapel, daterend uit 1915. En aan het einde van de Langestreek staat de voormalig gereformeerde kerk, nu het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS).

Vredenhof

Op het Vredenhof - verscholen in het groen aan de Reddingsweg - liggen drenkelingen en oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen, afkomstig uit onder andere Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Polen. Een aantal eilanders, waaronder hotelier Sake van der Werff, nam rond 1917 het initiatief tot de bouw van deze begraafplaats.

Bunker Wassermann

Aan de Prins Bernhardweg ligt bunker de Wassermann, een commando- en radarpost uit de Tweede Wereldoorlog als onderdeel van de Atlantikwall.

De Wassermann is genoemd naar het radarsysteem dat op Schiermonnikoog nooit gefunctioneerd heeft. Direct na de bouw van de bunker is hier een duin omheen gemaakt; sinds jaren een geweldige uitkijkpost.

Eendenkooi

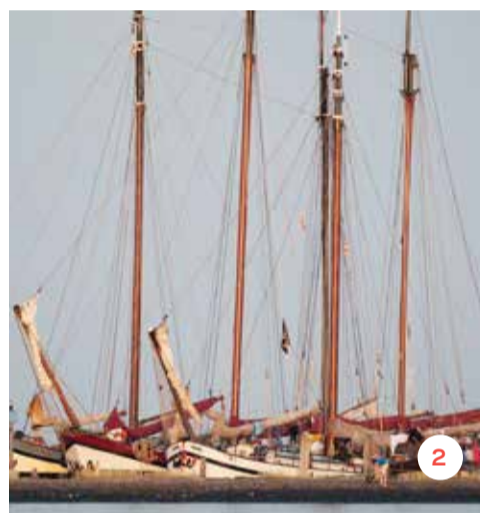
In 1861, een jaar na het ontstaan van de Banckspolder, creëerde de meest oostelijke boerderij in de polder een eendenkooi. Voorheen werd de kooi als jachtmiddel gebruikt, tegenwoordig geeft boer en kooiker Theun Talsma excursies op de Kooiplaats.

Westerplas

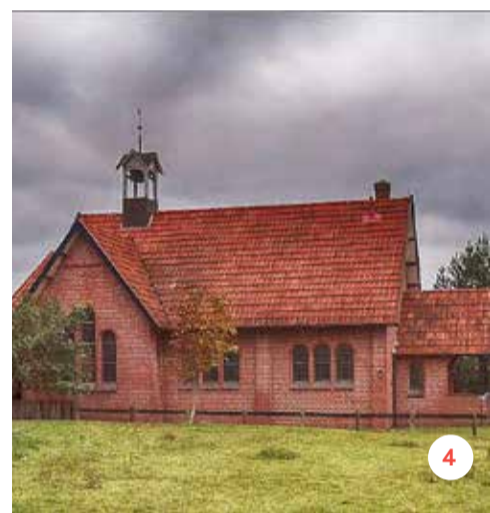
De westkant van het eiland was oorspronkelijk ook kwelder, tot het in 1962 van de Waddenzee werd afgesloten. Het zoetwatermeer dat ontstond is een heus vogelparadijs geworden, goed te bezichtigen vanuit de vogelkijkhut.

3

2

4

Jachthaven (2)

In 1927 werd de eerste aanlegsteiger aangelegd, aan de zuidkant van het eiland. Voorheen ging de postboot op het wad voor anker en werd alles en iedereen per paard en wagen van en naar de boot gebracht. In 1962 werd de huidige aanlegsteiger in gebruik genomen, en kreeg de oude haven de functie van jachthaven. De jachthaven is gemiddeld 1.50 m diep en biedt plaats aan ongeveer 120 schepen.

Walviskaak

De walviskaken in het dorpscentrum herinneren aan de walvisvaart, waarbij meerdere eilanders in de na-oorlogse jaren betrokken waren. Eilander Klaas Visser is zelfs jaren kapitein van de Willem Barendsz geweest, het moederschip van vele expedities. In 1950 nam hij na één van zijn laatste reizen de onderkaak van een 32-meter lange blauwe vinvis mee naar huis, geschoten in de Zuidelijke IJzee. Deze kaken staan nu in het dorpscentrum, voor galerie Ogygia, waar vroeger de zeevaartschool gevestigd was.

Bakens (3)

Op de kwelder, aan de oostkant van het eiland, staan twee bakens: de Kobbeduinen en het Willemsduin. Vroeger werden op deze bakens en op de westpunt van het eiland vuurpotten gestookt, om de zeevarenden de weg te wijzen. Verhalen gaan dat eilanders expres ook vuurtjes op het strand stookten zodat schepen (roofgoed) op de banken liepen.

*Fier, heel fier fan't drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeewwn,
Lei in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreewwn.
Tichtby wer de brauning klond're,
Op'e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.*

Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Horen wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.

HET EILANDER VOLKSLIED

Huisje Lente op Schiermonnikoog

VEEL PRIVACY
TUIN OP
HET ZUIDEN

Sfeervol vakantiehuisje te huur

Huisje Lente is een nieuw, gezellig ingericht vakantiehuisje voor 2 personen. Vrijstaand, met grote tuin en rustig gelegen aan de rand van het oude dorp. Het gezellige centrum van Schiermonnikoog is om de hoek. In een kwartiertje lopen bent u al bij de duinen, het strand en de zee. Heerlijk uitwaaien met uw hondje, want die mag mee! Boek nu, voor meer informatie of reserveringen:

www.lente.nl 06 151 55 902 mail:info@lente.nl

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog ☎ 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

Overnachten bij Onder Zeil en een heerlijk *Diner aan zee*.
Bekijk de website! Arrangement met Marina aan 't Wad!

Bed & Breakfast | Nautische lifestyle & watersportaccessoires
Reeweg 8 Schiermonnikoog 0519 720530 info@onderzeil-schiermonnikoog.nl

www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

24/7 watertaxi from and to the island

24/7 WATERTAXI

Free parking at Lauwersoog
Max. 12 passengers

Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @wadden_taxi
FB Watertaxi naar Schiermonnikoog | www.bms-bv.com

STREEK 56

drogisterij & kinderkleding
maat 56 t/m 176

LANGESTREEK 56 | 9166 LD SCHIERMONNIKOOG | 0519 531962 | WWW.STREEK56.NL

TOX BAR

eten
drinken
dansen

Elke dag een feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519-53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

Oude watertoren Schiermonnikoog terug in eilander handen

De sterk vervuilde oude watertoren op Schiermonnikoog is terug in eilander handen. De Stichting Behoud Zuidertoren, waarachter twee eilanders schuil gaan, heeft de voormalige vuurtoren van KPN gekocht.

KPN blijft de toren als zendmast gebruiken. De nieuwe eigenaar neemt de verplichting op zich de toren schoon te maken en te restaureren. In de toren zal een kleine expositieruimte worden gevestigd. Aan de noordkant komt een 'verwonderingspad' met beelden dat de relatie tussen cultuur en natuur benadrukt.

Wat er met de watertank in de toren gaat gebeuren is nog niet bekend. Voorlopig blijft die nog zitten. Daarom is de toren niet geschikt als uitkijkpunt. Over de aankoop van de toren is twee jaar onderhandeld. Tegelijkertijd speelde het initiatief van enkele eilanders om de toren schoon te maken en het buitenterrein een opknopbeurt te geven

en toegankelijk en aantrekkelijk te maken voor eilanders en gasten. Twee jaar geleden werden daartoe op de 'Struunmarkt' handtekeningen verzameld. Deze zijn tijdens een goed bezochte bijeenkomst in Hotel van der Werff aangeboden aan KPN. De initiatiefgroep richtte daarna de Stichting Zuidertoren op. Dankzij gelden van KPN, het Monumentenfonds en een gulle gever kan de toren worden opgeknapt. Daarvoor is 60 duizend euro beschikbaar.

Toen het plan tot aankoop bekend werd, besloten de twee stichtingen samen te werken. De Stichting Behoud Zuidertoren neemt de renovatie en het jaarlijks onderhoud van de toren op zich; de Stichting Zuidertoren gaat het terrein rondom de toren opknappen. Zij heeft daarvoor bijdragen ontvangen van het 'Iepen Mienskipfûns' en de Gemeente. Deze opknopbeurt gebeurt in nauw overleg met de nieuwe eigenaren, nadat de renovatie van de toren is voltooid.

Eilander ondernemerspaar vertrekt naar Bonaire

“Home is where the anchor drops”

Het is op een vrijdag laat in augustus dat Dennis en Gerda du Saar nog nét even een uurtje tijd hebben voor een interview en foto. Ze zitten in de laatste fase van hun horecabestaan op het eiland. Per 1 oktober zal hun hotel restaurant De Tjattel worden overgenomen door Johan en Wilma Blok.

Bij zo'n bedrijfsovername komt veel kijken, contracten moeten worden overgezet op een andere naam en bedrijven en organisaties worden ingelicht. Maar dat is nog niet alles. Dennis en Gerda gooien het roer namelijk helemaal om. Nadat duidelijk werd dat de verkoop van de Tjattel een feit was, heeft het koppel een huis op hun geliefde eiland Bonaire gekocht. De telefoon wordt tevoorschijn gehaald en Dennis laat me foto's zien van het huis en vooral ook van het schitterende uitzicht.

Het gezin du Saar is al jaren bekend op Bonaire. Hun dochter Ilse is er een paar jaar geleden al heen verhuisd en werkt daar in de zorg. Zoon Jeroen komt er graag om te kiten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Dennis en Gerda

besloten hebben om juist daar hun leven voort te zetten. Tijdens de vele vakanties voelt het eiland en de gemeenschap als thuis. Ze scharrelen graag wat in en om het huis en doen daar eigenlijk dezelfde dingen als ze thuis op Schiermonnikoog ook doen. Het grote verschil zal zijn dat ze geen eigen onderneming meer hebben om te runnen. Helemaal niks meer doen is niet het plan, een paar dagen in de week werken lijkt hen beide mooi.

Gerda kwam op haar 20e met een vriendin op het eiland en grapte: “Hier wil ik wel blijven”. Sinds de 2e avond dat ze Dennis heeft ontmoet (toen 25) was het “dikke verkering” en als je ze nu zo samen ziet op de vooravond van een nieuw avontuur is het nog steeds dik aan.

Op mijn vraag op welke momenten ze, nippend aan een glaasje op hun veranda op Bonaire, terug zullen blikken hebben ze geen eenduidig antwoord. “Het is zóveel” verzuchten ze allebei, maar ze hebben het vooral heel mooi en goed gehad op Schiermonnikoog. Dennis, sinds zijn 11e woonachtig op

Schier, werkte eerst 3 jaar voor Theo Kooy in Cafe “it Aude Beuthus”, om het vervolgens samen met Gerda 15 jaar lang te pachten. Samen met een team enthousiastelingen hebben ze er een goed lopend café van gemaakt. Daarna kwam de Akbar/Pension Zonneweelde te koop en werd het tijd voor een volgende stap. Het duo werd de trotse eigenaar

van hotel restaurant De Tjattel. Een hele andere tak van sport waar ze ook hier weer met een hecht team de schouders eronder hebben gezet. 19 jaar lang waren zij het gezicht van De Tjattel. Vanaf half oktober zijn de deuren een tijdje gesloten om ze ergens rond de kerst te openen onder de nieuwe naam “De4dames”.

Eerste en oudste hotel ter plaatse

Origineel interieur

Sfeervolle ouderwetse gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

RETTEKETET

SCHIERMONNIKOOG

echt mooi goed, natuurlijk

Ik raak geïnspireerd door mijn omgeving, het eiland Schiermonnikoog.

Simpele lijnen en kleuren komen terug in mijn winkel. Gepassioneerd ga ik steeds opzoek naar een mooie collectie.

Producten met een hart en een ziel. Producten die zoveel mogelijk groen zijn en dichtbij geproduceerd worden.

Janet

Onze merken

Contact

Middenstreek 11
9166 LL Schiermonnikoog

e info@retteketet.com
w www.retteketet.com

De afgebeelde artikelen geven een indruk van onze wisselende collectie.

De Ware Jakob

**Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
Laat u verrassen door onze
gevarieerde keuken.**

Langestreek 46
9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
dewarejakob.nl

UITZONDERLIJK WONEN

Bent u op zoek naar een huis op Schiermonnikoog of bent u voornemens uw waardevolle bezit te verkopen, dan is Verver Jet Winters Makelaars uw specialist. Van oudsher is ons kantoor vergroeid met dit unieke natuureiland. Wij brengen ook hier met succes vraag en aanbod bij elkaar!

VERVER
JET WINTERS
MAKELAARS

WWW.VERVERJETWINTERS.NL
INFO@VERVERJETWINTERS.NL
RIJKSSTRAATWEG 26A
9752 AE HAREN
TELEFOON: 050 - 534 05 15

“CULINAIR GENIETEN”

Langestreek 66
9166 LE Schiermonnikoog
0519-700200
Info@hotelomdenoord.nl
Www.hotelomdenoord.nl

29 SEPTEMBER T/M 04 OKTOBER

Internationaal Kamermuziekfestival

Dit jaar vindt de 17e editie van het Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog plaats. Het kleinschalige en intieme festival, dat een unieke combinatie biedt van muziek, natuur en eiland, staat thematisch stil bij 100 jaar Eerste Wereldoorlog.

Het programma weerspiegelt het contrast van de weelderige fin-de-siècle-cultuur in de salons naar de rauwe werkelijkheid van de 'Grote Oorlog'. Componisten die zich zelf in het strijd-gewoel stortten, als Ivor Gurney, Ralph Vaughan Williams en Maurice Ravel, komen aan bod. Stravinsky's *Histoire du soldat* is een indirecte verwijzing naar het ongelooflijke geweld. Met William Walton's theatrale *Facade* besluiten we niet alleen een periode, maar ook deze festivaleditie.

Het festival wordt officieel geopend door minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Ingrid van Engelshoven. Speciale gasten dit jaar zijn mezzosopraan Christianne Stotijn, sopraan Johannette Zomer, violiste Noa Wildschut, celliste Christine Lee, finalist van de Koningin Elisabethwedstrijd, componist Nimrod Borenstein, wiens compositie op het festivalthema in première gaat tijdens het openingsconcert, en het Vlaamse ensemble *Revue Blanche* met sopraan Lore Binon in een verzegend fin-de-siècle-programma. Een prominente plaats is ingeruimd voor formaties als het Maxwell Quartet,

rietkwintet Calefax, Trio Zadig en Beets Meets Philippens, waarin het Peter Beets Trio en de zussen Julia en Rosanne Philippens jazz en klassiek laten versmelten. Jonge talenten die in maart deelnamen aan het Festival Jong Talent verzorgen de ontbijt- en koffieconcerten.

Een opmaat naar het festival vormt het dinerconcert op vrijdag, met het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet en duo Nora Fischer en Marnix Dorrestein. De aankomende editie biedt verder onder meer de onvolprezen masterclass van mezzosopraan Jard van Nes, dagelijkse muziekdocumentaires, sterrenwandelingen en excursies door de Schierse natuur begeleid door de boswachters van Natuurmonumenten. Leo Samama geeft een lezing over het festivalthema, terwijl natuurfotograaf en -filmer Ruurd Jelle van der Leij aan de hand van filmbeelden een kijkje achter de schermen biedt van de nieuwe natuurfilm *WAD* (première op 1 oktober), van de makers van *De Nieuwe Wildernis*.

Het publiek kan bovendien deelnemen aan het festivalkoor. Onder leiding van dirigent en zangmaker Emma Rekers wordt repertoire ingestudeerd dat aan het einde van de week voor publiek wordt uitgevoerd.

Kijk voor het volledige programma en kaarten op www.vvvschiermonnikoog.nl

21 OKTOBER | 18 NOVEMBER | 16 DECEMBER

Om de Noord

Wij zijn verheugd dat we samen met de Vrienden van het NNO het hele jaar door een concertreeks kunnen aanbieden op het mooie Schiermonnikoog. De combinatie van wadden eiland en kamermuziek creëert een natuurlijke versterking. Deze herfst dient Schiermonnikoog weer als platform voor inspirerende muziek in een open ambiance. We zijn er trots op dat de geweldige musici van het Noord Nederlands Orkest in het kleinste hotel van de wadden, "Hotel Brasserie Om de Noord", hun kunnen willen delen. We kijken uit naar uw komst.

21 OKTOBER

1e concert uit de 5e NNO Kamermuziekreeks: het Jaden ensemble: Lianne van den Berg; viool, Kristin Strets; altviool, Hanka Clout; klarinet en Etsuko Oga; piano. Werken van Martinu, Mozart en Stravinsky.

18 NOVEMBER

2e concert uit de NNO Kamermuziekreeks: de winnaars van het Prinses Christina Concours komen naar Schiermonnikoog. Deze jonge musici wonnen deze prijs in 2015 en 2016: Camille Buienhuis op viool, Caspar Westerman op cello en Salim Elsafi en Timo Stokhorst op piano (quatre main).

26 & 27 OKTOBER

Simpel Zat

Simpel Zat, een coverband uit Bedum en al meer dan 30 jaar een begrip op Schiermonnikoog, laat op 2 achtereenvolgende avonden de meest geweldige evergreens horen. Kom lekker swingen in Café it Aude Beuthús!

16 DECEMBER

3e concert uit de NNO Kamermuziekreeks: het Metis Duo wordt gevormd door Justyna Mrozak; viool en Werner Barbo op piano. Het duo heeft zich vernoemd naar Metis, de Griekse godin van de wijsheid en de magie. Een betoverende middag staat voor u op het programma.

Maar er is nog veel meer....!

Kijk voor het volledige evenementenaanbod op www.vvvschiermonnikoog.nl of in de Lytje Pole Agenda!

Wist je dat...

je op SchitterendSchiermonnikoog.nl kunt meedenken en meebeslissen over alles wat speelt in de natuur van Schiermonnikoog?

Paardrijden op Schiermonnikoog

Ontdek Schiermonnikoog per huifkar of vanaf een paardenrug

Wij bieden aan:
Strandritten
Bosritten
Huifkartochten
Wandelpony's
Ponykampen

Stal Florida
Mts Holwerda-van der Bijl
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog

Telefoon: 06 41 91 87 02
Email: stalflorida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

www.harthoornhuifkarren.nl

Hellema notaris

Dokkum | Ameland | Schiermonnikoog

Hogepol 18, 9101 LZ Dokkum
Tel: 0519 29 49 15
info@hellemanotaris.nl
www.hellemanotaris.nl

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

De notaris voor Noord Oost Friesland

*Drink- & Eethuis,
met snack- & ijskiosk,
groot en beschut zonneterras,
goed zwemwater en speelstrand*

drink & eethuis de Berkenplas

Prins Bernhardweg 1
Schiermonnikoog

tel. 0519 531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Schiermonnikoogse Vlooienkruid

Sinds kort is dit het nieuwe eilander streekproduct. Dit kruid groeit op de kwelders en brakke gronden aan de kuststroken. Het is echter een beschermde plant, en staat op de zgn. Rode lijst.

Door de huidige eigen kweek en verbouw is er nu de mogelijkheid om dit kruid van eigen oogst te vermarkten. Vlooienkruid is al eeuwen bekend bij de Schiersche Zee en Walvisvaarders, als middel tegen mot en ongedierte in hun zeemanskisten.

Als Eilander kinderen aan de wal gingen studeren, kregen ze van thuis een bosje vlooienkruid mee, om die bij het gastgezin in het stromatras te stoppen, dan kwamen ze tenminste niet onder de vlooiën thuis.

In de literatuur wordt ook de insectenwerende werking aangeprezen. Het puur natuur product wordt verkocht als anti vlieg/mug weermiddel, als cadeautje, of als een speciaal eilander herinnering. De naamsbekendheid van **Schiermonnikoogse vlooienkruid** evenaart hiermee de andere eilanden producten, als Texelsewol en Cranberries van Terschelling. Dit product is het hele jaar te verkrijgen bij:

Kantoor van het
V.V.V. Reeweg 5
Schiermonnikoog.
Drogisterij Kolstein.
Langestreek 56
Schiermonnikoog
Of www.schiermonnikoogshop.nl

eten, drinken
& genieten...

Noderstraun

Dineren en lunchen met uitzicht op zee...

Tevens verhuur luxe appartementen

Badweg 32 | 0519- 531940 | www.restaurantnoderstraun.nl | info@restaurantnoderstraun.nl

RIJSBERGEN
Voor Logies & Ontbijt
Knuppeldam 2, Schiermonnikoog

0519 – 531 257
www.rijsbergen.biz
info@rijsbergen.biz

Een klein hotel met een informele sfeer.

Gelegen aan de oostelijke rand van het dorp met een tuin & terras op het zuiden.

Meer informatie vindt u op onze website.

U bent het hele jaar welkom.

15 T/M 27 OKTOBER

Ode aan de Walvis

In de herfstvakantie gaan we een Ode brengen aan de walvis. Je kunt deze vakantie elke dag, behalve zondag, tussen 11.00 en 16.00 uur schilderen en knutselen in de atelierbus. Maak een walvishanger of een duurzame lampion. Ook kun je je plastics van het strand in de bak brengen. In juli hebben 180 scholieren meegedaan aan het bouwen van de walvissen aan het Wad. Hiermee toonden zij zich solidair met de dieren in de zee. Zwerfvuil opruimen blijven ze doen. Ben jij ook een wereldverbeteraar? Welkom in de bus op het strand van AtelierSchier. Een schoon strand, op weg naar een plastic vrije zee- doe je mee?

25 OKTOBER

Laatste dag van de Walvis met een lampionnoptocht en aansluitend een kampvuur met muziek op het strand.

15 DECEMBER

Winterfair

Een gezellige, overdekte markt. Er worden allerlei (zelfgemaakte) spullen verkocht. Maar ook lekkernijen, souvenirs, vogeltaarten en nog veel meer. Er is een knutselhoek, waar alle kinderen een knutselwerkje kunnen maken. Kom dus sfeer proeven én genieten op deze Winterfair!

10 NOVEMBER

Devil's trail

De Devil's trail is een serie van uitdagende tochten door een aantal van de mooiste natuurgebieden van Nederland. Natuurlijk is er ook een trail op Schiermonnikoog. Er zijn 2 afstanden: de Mozes Trail & de Lucifer Trail van respectievelijk 30 en 15 km. We bieden een tocht door een afwisselend landschap met een rijke variëteit aan natuur, bos, duinen en kwelder. De route is volledig onverhard, uitgezonderd van een aantal wegen die zullen moeten worden overgestoken. Er is veel aandacht besteed aan het selecteren van mooie paden, waarbij ook rekening is gehouden met de eisen van de beheerders van de natuurgebieden.

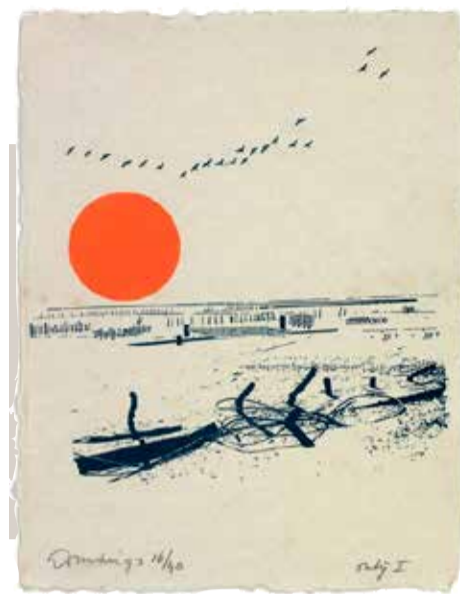

29 DECEMBER

Midwinterfestival

Dit jaar (2018) vieren we ons tweede lustrum en wel op 29 december. Een klein 2-jaarlijks intiem festival met o.a. verhalen, workshops, voorstellingen en muziek. Op unieke locaties komt u in een andere wereld. We sluiten tevens het jaar 2018 als Leeuwarden Culturele hoofdstad af en daarmee ook het thema dat een jaar lang Schiermonnikoog in zijn greep hield: Kom op Verhaal. Komt u ook zich ook verwonderen tussen Kerst en Oud en Nieuw? Word lid en houd onze Facebookpagina (Midwinterfestival Schiermonnikoog) in de gaten voor het laatste nieuws!

STILLER OM DE NOORD 2018

*stiller om de noord
de wadden uitgewist
en ganzen onderweg*

Jan Loman op Schiermonnikoog 1918-2006

De veelzijdige kunstenaar Jan Loman hield heel veel van Schiermonnikoog, het strand en het wad. 2018 Is het jaar van zijn honderdste geboortedag. Jan Loman was geodeet. Hij wist alles van de aarde: van de diepte van de aardlagen en van het meten van het oppervlak. Hij beleefde het WAD op drie manieren tegelijk: ten eerste, op de schaal van de honderden miljoenen jaren oude rotsformaties van de geologie, als niet meer dan een plasje water na een regenbui. Ten tweede als een springlevend organisme, een ecologische dynamo en ten derde als een wonder dat wij mogen genieten en moeten beschermen.

Jan Lomans belevenissen van het WAD kwamen tot uitdrukking in zijn kunst. Een deel van zijn kunstwerken, die de sfeer en betrokkenheid van zijn waarnemingen ademen, willen we graag laten

zien met een tentoonstelling. En met een film over Jan Loman. Naast de vele schilderijen, tekeningen, prenten en foto's van Schiermonnikoog, schreef Jan Loman ook haiku's. Lange wandelingen boden hem alle gelegenheid om zijn gedachten de vrije loop te laten en die vonden hun neerslag in korte gedichten in haikuvorm. Drie regels van respectievelijk vijf, zeven en vijf lettergrepen. Sommige van die haiku's zijn gebeiteld in Belgisch hardsteen en te zien op meerdere plekken op het eiland.

Wij bieden graag de gelegenheid om samen met een gids in het voetspoor van Jan Loman te fietsen/ wandelen langs zijn haiku's. Dichten zoals Jan Loman het deed, is mogelijk tijdens een workshop onder begeleiding van een haiku deskundige.

26 SEPT. T/M 27 OKTOBER

Expositie Loman en Schiermonnikoog

In samenwerking met Kunstruimte Wagmans is het werk van Jan Loman 7 dagen per week te zien in Vitamaris aan de Badweg. Schiermonnikoog was een grote inspiratie en tweede thuis voor Loman. Deze expositie wordt geopend door burgemeester Ineke van Gent.

1 OKTOBER

De film "Stiller om de Noord" over Jan Loman met inleiding door filmmaker Thom Verheul wordt in de ochtend vertoond in het Dorpshuis.

2 OKTOBER

Een fietstocht langs alle haiku's van Loman met gids Josje Kooistra.

3 OKTOBER

Een haiku workshop in de Bibliotheek met workshopleider Hans Reddingius van Haikukern Noordoost Nederland.

20 OKTOBER

Film

Een film van Jan Vrijman, een legendarisch quasi interview met Godfried Bomans over Schiermonnikoog en de film "Winter op Schier" van de eilander cameraman Dick Kool. De films zijn in het Dorpshuis en de toegang bedraagt 5 euro inclusief koffie of thee.

3 & 24 NOVEMBER

Wandeltocht

Een wandeltocht i.s.m. de November Wandelmaand onder leiding van de eilander gidsen Josje Kooistra en Hanneke Krol.

Voor tijden, locaties, prijzen en kaarten kijk op vvschiermonnikoog.nl

Wij brengen (en halen) uw fietsen bij uw vakantieadres

Zo ontspannen moet vakantie zijn

Reserveer je fietsen gemakkelijk online

Beleef Schiermonnikoog op je eigen manier

Fietsverhuur Schiermonnikoog

www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Middenstreek 10 & Badweg 6 Schiermonnikoog 0519 531 104 / 06 23 35 46 18

INSTALLATIE:
GAS, WATER, ELEKTRA,
SANITAIR & KOELTECHNIEK
LOODGIETERSWERK
DAKBEDEKKING

VERKOOP:
* Wasmachines
* Koelkasten
* Radio & TV
* Gastoestellen
* Sanitair
* Enzovoort

VLASMA
installatiebedrijf

VLASMA & ZN

Langestreek 86 - Schiermonnikoog

Telefoon 05195-31345 - Fax 05195-31658

fijn op vakantie

Fijn op Vakantie, uw verhuurpartner op Schiermonnikoog

Vakantiehuis verhuren?

- ✓ Boeken uit Nederland en Duitsland
- ✓ Geschikt voor mobiel boeken
- ✓ Eigen verhuurkalender

www.fijnopvakantie.nl/verhuren +31(0)88 900 1555

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikogervishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

TEAM- FAMILIE- EN GROEPSUITJES

vliegers - boogschieten - blokarten - strandgolf - bodyboarden - kanovaren &

ARRANGEMENTEN

ZOMERPROGRAMMA

WWW.REACTIEF-BUITENSPORT.NL

op het Noordzeestrand van Schiermonnikoog
overgang Westershofpad naar het strand

reactief@dds.nl

06 30565423

SCHELPEMUSEUM PAAL 14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; [tw.deboer@knid.nl](https://twitter.com/deboer@knid.nl)

Schelpen en zeebeesten van Schiermonnikoog, maar ook wrakhout, barnsteen en meer dan 1500 soorten schelpen uit andere landen. Alles is zelf gevonden; niets is gekocht of gekregen.

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van 20.00 tot 22.00 uur (zie bord bij het museum). Toegang € 2 p.p.; tot 12 jaar € 1 p.p. Groepen kunnen in overleg ook op andere tijden het museum bezoeken. Kaartje is uw gehele vakantie geldig!

Tevens verzorgen wij excursies via het VVV-kantoor

ontdek Schiermonnikoog!

vvschiermonnikoog.nl

KINDERACTIVITEITEN

Kittiwake Kinderdisco

Het jeugd& jongerenwerk van Schiermonnikoog organiseert iedere zaterdag een echte kinderdisco voor kinderen van 6 t/m 11 jaar. De dj laat alle kinderen lekker dansen en springen, met de wekelijkse danswedstrijd als hoogtepunt! Tijdens de kinderdisco is de bar geopend voor chips, snoep en drinken.

Jeugdsoos

Iedere vrijdag en zaterdag zijn tieners van 12 t/m 16 jaar van harte welkom om samen muziek te luisteren, televisie te kijken, spelletjes te spelen, of gewoon lekker te chillen. Ook tijdens de jeugdsoos is de bar geopend.

Meer weten? Kijk bij Zien & Doen op www.vvvvschiermonnikoog.nl

Films

Het Dorpshuis draait iedere vakantie de nieuwste jeugd- en familiefilms.

Nieuwsgierig? Bekijk de affiches op het Dorpshuis of check de filmagenda op www.dorpshuis-schiermonnikoog.nl.

Jutters Fa(a)m(ke)

Kunstenares Klasiëna Soepboer geeft iedere zaterdag van 11:00 tot 12:30 uur een kinderworkshop in het KunstFaam-Lab. Kinderen van 6 t/m 12 jaar mogen daar knutselen met gejut materiaal!

Meer informatie: www.kunstfaam.nl

24 NOVEMBER

Sinterklaas

Zaterdag 24 november komen Sinterklaas en zijn Pieten naar Schiermonnikoog. Even na twee uur verwachten we de boot bij de steiger van de veerboot met heel veel cadeautjes en pepernoten. In het dorp loopt Sinterklaas via de Reeweg naar het gemeentehuis, waar burgemeester Ineke van Gent Sinterklaas en zijn Pieten welkom heet. Komen jullie ook?

Dier- en Speelweide Witte Winde

Hier kom je om lekker buiten te spelen. Dat kan op vele manieren. Je kunt alleen komen en spelen met de kinderen die er zijn of je komt met je vrienden of familie. Witte Winde heeft een grote variatie aan speeltoestellen, van een wipkip en draaimolen voor de allerkleinsten tot een kabelbaan voor de stoere bincken. Ook kun je er klimmen en klauteren, je balbehendigheid oefenen en aan de rekstokken hangen. Verspreid over het terrein staan enkele picknicktafels waar de ouders lekker kunnen uitrusten en een oogje in het zeil kunnen houden. Voor de sportliefhebbers staat de pannakooi garant voor een goed partijtje pannavoetbal. En natuurlijk mag de pingpongtafel

niet ontbreken! In de Witte Winde zijn ook dieren die je op schoot mag hebben, je kunt ezels rijden, knuffelen met de geiten, onder begeleiding de varkens en toekomstige herten aaien. Verder hebben we Soay schapen, knaagdieren, kippen, een haan en twee hennen. We hebben 4 hertjes op onze hertenweide! Deze jonge hertes zijn gek op vers fruit, bladgroente en wortel- en knolgewassen (geen citrus of aardappel). We zijn dan ook blij met alle donaties in die vorm. De hertes zijn heel nieuwsgierig en vinden hun nieuwe omgeving best nog een beetje spannend. Kom je ze ook bewonderen? De volière krijgt binnenkort een make-over en we hebben 3 nieuwe kippen in de toom waarvoor we een nieuw kippenhok willen maken. Het oude hok zal de komende winter niet doorkomen. Daarom hebben we hiervoor een donatie bus hangen. Let op: de dieren mogen in verband met kans op voernijd niet gevoerd worden. Zie hiervoor ook de huisregels die je op het gebouw kunt vinden. Ook hebben we sinds kort een leuke verkoophoek waar mooi breiwerk van onze vrijwilligers wordt verkocht: handgemaakte knuffeldieren, koelkastmagneten en andere leuke cadeautjes. De opbrengst komt ten goede aan de dieren van de kinderboerderij.

Meer informatie: www.wittewinde.nl

Bibliotheek Schiermonnikoog

Boeken van Dribbel, Mees Kees en Dolfje weerwolfje, staan hier ook in de kast. En de laatste Tina, Donald Duck, Suske en Wiske en andere leuke tijdschriften kun je zo mee naar je vakantiehuisje nemen. Ook heeft de bibliotheek leuke familiefilms te leen.

In de zomer is er iedere dinsdagochtend een opa of een oma op Strandpaviljoen Paal 3 die leuke zomerse verhaaltjes voorleest. Neem je ouders mee, je broer, zus, opa en oma! Een gezellig voorleesmoment in onze strandbieb. En daarna? Lekker naar de zee! Woensdag DUPLOMIDDAG! Onze enorme verzameling duplo stenen omtoveren in een heuse boerderij, groot kasteel of in andere leuke bouwsels? Kom naar de bieb! Weer of geen weer, in de bieb kan je altijd spelen! Een lekker glaasje ranja krijg je er bij. Voor de ouders is er wifi, een leestafel, een kopje koffie of thee en natuurlijk keuze uit heel veel boeken! Kijk in de Lytje Pole Agenda voor meer leuke kinderactiviteiten.

Kinderen tot 18 jaar zijn altijd gratis lid!

Oerrr Speelbos

In dit speelbos vind je heel leuke natuurlijke speeltoestellen zoals boomstammen over een sloot, een gave boomhut, een kabelbaan, een evenwichtsbalk en een blinddoeken parcours. Je kunt er kliederen met water, en nog veel meer! Er is een kreukelkaart waarop de route van Speelnatuur staat afgebeeld. Van de kreukelkaart kun je een prop maken en als een zakdoek in je broekzak stoppen of als blinddoek omdoen. Hij is eindeloos te gebruiken. Op de achterkant staat een leuke afbeelding die je kunt inkleuren met vetkrijtjes. De kreukelkaart kun je kopen bij het VVV, het Bezoekerscentrum en de Berkenplas.

Op avontuur met Lytje Willem

Denk jij een lekker rustige tijd op Schiermonnikoog te beleven? Lytje Willem denkt daar héél anders over! Hij neemt jou tijdens alle schoolvakanties mee op de grootste avonturen en laat je het eiland op een manier beleven die je niet eens had durven dromen... Want wat denk jij van vliegers maken, een survival, pizza's bakken, een voetbaltoernooi, broodjes bakken boven een zelfgemaakt vuur, een vreselijk spannende spooktocht, pijl & boogschieten en strandzeilen?! Oh wacht, vergeet ook niet de bingóóóó, zandkastelen bouwen en een oergezellige oud-Hollandse spelletjesavond. Pfff... en dat is nog lang niet alles!!

Op www.lytjewillem.nl kun je lezen op welke avonturen Lytje Willem gaat. En ook bij de VVV hangt het volledige activiteitenprogramma.

Ps. Je bent zeker wel heel benieuwd geworden wie toch die Lytje Willem is? Vroeger woonde deze kleine man (Lytje is eilander taal voor klein) op Schiermonnikoog en beleefde daar de grappigste avonturen. Vraag maar eens aan één van de eilanders die je in het dorp tegenkomt! Tegenwoordig is Lytje Willem de naam van hét recreatieteam van het eiland dat speciaal voor jou de meest geweldige activiteiten organiseert. Dit activiteitenaanbod is een uitbreiding van het Schierzomerkamp dat sinds 2006 kinder-, tiener-, pony- en kitesurfkampen op het eiland organiseert: www.schierzomerkamp.nl.

Hotel Duinzicht

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

KOLSTEIN

lifestyle & boeken

- lifestyle
- woonaccessoires
- souvenirs
- Schier hoodies
- eiland literatuur
- top 100 boeken
- ansichtkaarten
- speelgoed & spellen
- vliegers etc.

www.kolstein.nl

Middenstreek 38
 9166 LP Schiermonnikoog
 tel: 0519-532239

Geen ruimte meer voor leuke spullen?

Heerlijk, vakantie! Even lekker uitwaaien op Schiermonnikoog. De vakantiepret kan al beginnen bij het inpakken van de koffers. Maar helaas... je wilt meer meenemen dan in de koffer past. Extra kleding en je wandelschoenen moet je thuislaten!

Zo houd je ruimte over in je koffer

Huur je lakens en handdoeken bij Linnenverhuur Schiermonnikoog. Hét vertrouwde adres op dit eiland. Dat scheelt in de bagage, waardoor er ruimte overblijft voor leuke spullen. Leesboeken en de veel te grote knuffels van je kinderen kunnen gewoon mee. Dat verhoogt de vakantiepret!

LINNENVERHUUR
 schiermonnikoog
 Kea Heeren

"Handig via internet onze lakens, bad- en keukenhanddoeken besteld. Bij aankomst in ons huisje lag alles klaar. En nadien werd alles opgehaald. We hadden er geen omkijken naar. Wat een service, echt luxe! En geen grote was bij thuiskomst!"
Margo Jonker

Linnenverhuur Schiermonnikoog
 Langestreek om de Noord 34 • 9166 NX Schiermonnikoog (NL) • +31 (0)6 52 60 81 05
info@linnenverhuurschiermonnikoog.nl • www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

MET EEN GROEP NAAR SCHIERMONNIKOOG

- GROEPEN
- GEZINNEN
- KAMPEREN

WWW.GROEPENOPSCHIER.NL voor meer informatie over onze groepsverblijven

BINNENDIJKEN
www.binnendijken.nl
 ☎ 06 40 74 33 69

DE DUINHOEVE
duinhoeveschiermonnikoog.nl
 ☎ 0519 53 11 26

SPRINGFIELD
vakantieboerderij-springfield.nl
 ☎ 0519 53 13 66

DE BRANDING
www.debranding.nu
 ☎ 0519 53 15 57

EURECA
www.eureca.nl
 ☎ 0519 53 14 21

DE OORSPRONG
www.deoorsprong.nl
 ☎ 0519 53 13 91

DE KOOIPLAATS
www.kooiplaats.nl
 ☎ 0519 53 13 72

ACTIEF OP SCHIERMONNIKOOG

Activiteitenstrand

Schiermonnikoog kent een geweldig activiteitenstrand tussen Strandpaviljoen Paal 3 (Badweg) en paal 5 (Jacobspad). Op dit stuk strand is het toegestaan te vliegeren en blokarten. Ook mag je in dit deel van het Noordzeestrand suppen (Stand Up Peddelen), kite-, wind- en golfsurfen en kanovaren.

Kijk voor meer info elders op deze pagina.

Paardrijden

Bij Boerderij Florida aan de Reddingsweg is van alles mogelijk als het gaat om paardrijden op Schiermonnikoog. Wil je het eiland eens op een andere manier verkennen? Informeer dan naar de strand- en bosritten en huifkartochten. In de zomer kan je ook een avondrit maken. Is je kind nog te jong en onervaren voor een buitenrit? Dan is een wandelpony misschien een goed idee. Samen een route door het bos lopen terwijl je kind op de pony zit. Wil je je eigen paard of pony meenemen? Dat kan! Florida biedt stallingsmogelijkheden aan.

Meer informatie: www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl of bel 06-41918702

Langlaufen

De winters zijn over het algemeen niet meer zo heel wit, maar als er dan wel sneeuw ligt kan er gelanglauft worden! De kilometers lange fiets- en wandelpaden zijn uitermate geschikt voor een sprookjesachtige langlauftocht. Neem je eigen ski's mee en ervaar het ultieme wintersportgevoel in eigen land. Hoe leuk zou het zijn om een glas glühwein te drinken in één van de eilander kroegjes na afloop van een mooie tocht?!

Thijs' vliegerparadijs

We zijn gek op buitenspelen tussen de elementen en nodigen jou daar graag bij uit! Met wie je ook komt, we organiseren graag precies datgene wat bij jou en de buitenlucht past: we laten je graag stoeien met vliegers, scheuren over het strand met Blokarts (strandzeilwagens), uitgedaagd worden met beachvolleybal, de diepte in gaan met je team of bedrijf, meer leren over samenwerken en leiderschap samen met de mannen van de KNRM, en de duizenden sterren in de nachtelijke hemel boven Schier bewonderen. Je vindt ons op het strand aan het einde van de Badweg, nabij Paal 4. We zijn er elke dag met vliegerweer tussen 11:00 en 18:00 uur. Mocht je al plannen hebben, deel ze dan met ons en dan kijken we samen hoe ze in onze agenda passen. En mocht je ons niet op het strand treffen, bel dan het onderstaande nummer, dan komen we.

Meer informatie: www.thijsvliegerparadijs.nl of bel 06-24103452

de Berkenplas

Voor (kleine) kinderen biedt de Berkenplas -aan de Prins Bernhardweg - een prachtige speelstrand met zwemwater. De Berkenplas maakt onderdeel uit van Speelnatuur Schiermonnikoog. Er zijn rond de plas diverse speelattributen opgesteld. Zoals bijv. een trekpuntje naar het eilandje, een waterpomp enzovoort. In de zomermaanden kunt u bij de kanokiosk terecht voor kanohuren of pijl- en boogschieten. Terwijl 'Lytje Willem' ook veel activiteiten rond de plas organiseert.

In de koudere maanden en de winterperiode biedt de omgeving van de Berkenplas ook volop om in actieve en sportieve zin van dit gebied te genieten. En u kunt er genieten van de natuur en de rust. Daarbij bijv. een warme chocomel met slagroom bij het Drink- & Eethuis. Alwaar ze tevens een groot deel van deze periode ook vanuit de keuken lekkere zaken serveert.

Kijk voor meer informatie op de borden bij de Berkenplas of op www.schiermonnikoog-horeca.nl.

Reactief buitensport

Sinds 1999 is Reactief Buitensport actief op Schiermonnikoog. Reactief verzorgt het gehele jaar voor groepen onder andere Blokarten, vliegeren en strandgolf op het Noordzeestrand alsmede boogschieten en spelkamp zowel op het strand als bij de Berkenplas. Combinaties van activiteiten zijn ook goed mogelijk, evenals arrangementen inclusief bijv. fietshuur en/of eten en drinken. Je vindt Reactief op het strand, rechtsaf bij de strandingang einde Badweg, ter hoogte van het Westerhofpad.

Meer informatie: www.reactief-buitensport.nl of bel 06 30565423

Ijsbaan 'de Halve Maan'

Wanneer in de wintermaanden koning Winter over het eiland heerst, en de vorstperiode lang genoeg duurt om voor een stevige ijsvloer te zorgen, is er ook voor de gasten de mogelijkheid om de schaatsen onder te binden op de ijsbaan. De ijsbaan ligt de oosten van de Badweg, net voorbij hotel Duinzicht. Het is een historische afgraving, waarbij de grond bestemd werd om het huidige kerkhof op te hogen. In de natuurlijke omgeving kan men rondjes draaien rond het eilandje. De ijsbaan wordt gerund door de plaatselijke ijsvereniging - de oudste vereniging van het eiland. De vrijwilligers vegen de baan en beheren de koek en zopie tent waar je terecht kunt voor een beker koffie, chocolademelk of een lekker stuk rookworst. Hier kun je ook je eenmalige bijdrage betalen voor het verblijf op de baan. De baan is 's avonds verlicht

Voetbalvereniging VV De Monnik

De eilander jeugd en volwassen voetballers trainen en spelen competitie bij vv De Monnik. Informeer eens naar de mogelijkheid om zelf een balletje te trappen op de velden van De Monnik, hoe u de velden kunt huren of de kinderen bijvoorbeeld samen met Lytje Willem een toernooitje kunnen spelen.

Duinpad, tel. 0519-531504, www.vvde-monnik.nl.

Tennissen

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Of meedoen aan de eilander tennistoss? Het kan allemaal bij tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vindt u de trots van onze tennissende eilanders: tennispark de Hinneleup. Wat wij u bieden? Een gezellig clubhuis met maar liefst drie Kusion Court-banen. Kusion Court is opgebouwd uit miljoenen rubberen kusentjes en daarom vriendelijker voor de gewrichten en onder (bijna) alle weersomstandigheden bespeelbaar! Door de zachtere bovenlaag is het spel iets minder snel geworden, waardoor het tennis toegankelijker en vriendelijker is, voor jong en oud. Probeer het zelf eens uit!

Voor meer informatie: www.hinneleup.nl

Schiermonnikoog, charme in ieder jaargetijde...
Reis met ons mee!

Een eiland met een gevarieerd landschap,
 uitbundige plantengroei en rijke vogelstand.
 Een paradijs voor fietsers en wandelaars.

Wij verzorgen de overtocht, gegarandeerd en
 veilig, met moderne veerboten en watertaxi's.
 Al ruim 100 jaar en bovenal met toegewijde
 medewerkers. Want wij zijn trots, natuurlijk
 op Schiermonnikoog! En op ons bedrijf.

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN
 Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland

0900 - 9238
 (€ 0,70 / per gesprek)

+31 854 011 008
 (vanuit buitenland)

www.wpd.nl

DE HALTE
 REEWEG 4
 SCHIERMONNIKOOG
 Tel. 0519 531256
 E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

Kom naar **Schiermonnikoog.com**
 accommodatie verhuur

Ruime keuze aan accommodaties op de MOOISTE plekjes:

Design appartementen in Boszicht, luxe villa's aan de Badweg, diverse fijne bungalows in de duinen, appartementen en recreatiewoningen zowel in Noderstraun als in Zeezicht, beide pal aan het strand gelegen.

Onze accommodaties zijn te vinden op: www.schiermonnikoog.com

- Altijd de juiste beschikbaarheid
- Online reserveren van alle accommodaties
- Linnenverhuur
- Fietsverhuur

It Aude Kolonyhûs

Comfortabele en bijzonder ingerichte
 appartementen en groepsaccommodaties
 (met oa privé buiten- jacuzzi)

Midden in de duinen halverwege de Badweg
 Tussen dorp en strand

www.itaudekolonyhus.nl

Badweg 67a, Schiermonnikoog 0595-764444

SCHIER LINNEN

linnenverhuur

gemakkelijk
 online bestellen en betalen

voordelige linnen-
 & vakantiepakketten

altijd op locatie bezorgd

www.schierlinnen.nl

Volledige programma

Voor het volledige programma van de wandelingen, zelf-op-pad-routes en andere activiteiten: zie Lytje Pole Agenda & www.vvvschiermonnikoog.nl of kom langs bij ons VVV kantoor in het dorp en boek je favoriete wandeltocht(en) aan de balie!

November Wandelmaand

Een scala aan leuke wandelingen, met en zonder gids!

Een ruige maand met wind en donkere wolkenpartijen, maar ook met geregeld een blauwe hemel en de zon die helder boven de horizon staat. Ook in november valt er te genieten op Schiermonnikoog en is er van alles te doen voor liefhebbers van natuur, cultuur of culinaire geneugtes.

Een unieke gelegenheid om kennis te maken met eilanders die meer over Schiermonnikoog kunnen vertellen dan in de toeristische boekjes staat.

Er zijn wandelingen te maken binnen de thema's natuur, cultuurhistorie en culinair. Een aantal wandelingen is inclusief een drankje na afloop met de gids om nog na te praten. Tevens worden op de meeste dinsdagen in het dorps huis films en documentaires vertoond die raakvlakken hebben met natuur en wandelen.

Daarbij gaat culturele hoofdstad Leeuwarden/Friesland 2018 ook niet aan dit eiland voorbij. Onder het motto "Kom op Verhaal" hebben eilanders door het hele jaar 2018 culturele evenementen en activiteiten opgezet. Ook hiervan zijn elementen in de Wandelmaand opgenomen. Maak bijvoorbeeld kennis met het verborgen verhaal van de verdwijnende palen op strand en wad, de trouwe wachters van het eiland.

Op stap met de jachttopziener van weleer

Samen met gids Cees van der Wal, de laatste jachttopziener van Schiermonnikoog, maakt u een mooie wandeling vol prachtige verhalen over zijn werk dwars door het voormalige werkgebied van Cees. Met het in werking treden van de nieuwe Flora- en Faunawet is het sinds 2002 afgelopen met jachtpartijen op het eiland. Daarmee is een traditie van meer dan honderd jaar ten einde

gekomen. Wandel mee met deze ooggetuige van dit verleden. Na afloop van de wandeling is er gelegenheid om in de jachtkamer van Om de Noord nog even

Een rondje Cultuur historie

U maakt een wandeling door dorp en omgeving. Hilbert de Vries vertelt u graag over onze geschiedenis, taal, bewoners en cultuur. Het eiland heeft een bewogen historie van verschillende eigenaren, door stormvloed verdwenen dorpen, tradities van zeemannen op de grote vaart en -sinds begin vorige eeuw- de opkomst van het toerisme. Sinds lang verdiept Hilbert zich in deze geschiedenis en is hij kenner van een breed scala aan historische onderwerpen en gebeurtenissen. Na afloop van de wandeling is er gelegenheid om in de lounge van Hotel van der Werff, onder het genot van een kop koffie of thee nog even na te praten.

Culinaire wandeling

De culinaire wandeling is de uitgelezen manier om de verschillende restaurants van het eiland te ontdekken in combinatie met een frisse wandeling. U loopt met uw eigen gezelschap, in uw eigen tempo een mooie wandelroute van ongeveer 7,5 km. De route voert u langs vijf sfeervolle locaties. Bij elke locatie krijgt u een onderdeel van een vijf-gangen menu geserveerd, met een bijpassend drankje.

Films November Wandelmaand

De filmgroep van Kom op Verhaal is op zoek gegaan naar indringende documentaires, films en vergeten film- en promotiemateriaal over Schiermonnikoog en haar bewoners. Onder de naam Filmhuis aan Zee worden deze films en documentaires maandelijks in het Dorps huis vertoond. Regelmatig zijn er eilandbewoners aanwezig die na afloop van de vertoning de meest smakelijke anekdotes weten te vertellen.

6 NOVEMBER

Tracks

Een vrouw Een vrouw trekt alleen vergezeld door haar kamelen en haar hond 2.700 door de Australische wildernis. Een fascinerende reis, en niet verzonnen maar waar gebeurd!

27 NOVEMBER

Documentaires

Op 1 avond twee documentaires! 'De laatste jacht', een film van Rein Hazewinkel dat vertelt over de tradities rondom de jacht op Schiermonnikoog tot aan de wijziging in de regelgeving rondom jacht. Daarna kunt u kijken naar 'Eilanders van weleer' in de jaren 60.

Vredenhof: 'Unieke begraafplaats in de duinen'

Wyb Jan Groendijk is nu de beheerder van deze begraafplaats, hij neemt u mee in de geschiedenis van deze begraafplaats, over het ontstaan, en de verhalen achter de graven, het wordt een kleine wandeling maar, na dit bezoek zal het Vredenhof - en zijn omgeving - mooier zijn als ooit tevoren.

150 jaar strandpalen op Schiermonnikoog

Het eiland lijkt door de strandpalen vastgeprikt in de Waddenzee. Toch hebben de palen een heel andere functie. Al wandelend wordt daar uitgebreid bij stil gestaan en krijgt u alle informatie over de geschiedenis van de strandpalen in de loop der tijd. Ook de betekenis van letters en cijfers op de palen en de recente kustveranderingen.

Wandeling 'Dorp in oorlog'

Alle aandacht van de Duitse bezetters lag op het verdedigen van de Atlantikwall. Dit zorgde ervoor dat het tijdens de Tweede Wereldoorlog betrekkelijk rustig was in het dorp. Deze rust werd echter regelmatig verstoord door Engelse of Amerikaanse bommenwerpers die hun bommen voortijdig moesten werpen als ze werden aangevallen door de Duitse jachtvliegtuigen. In juli 1943 gebeurde het onvoorstelbare...De littekens van de bom zijn in het dorp nog dagelijks te zien. Cees Soepboer neemt u mee op een wandeling door het dorp langs deze monumenten van de tijd.

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Instagram:
[@vvvschiermonnikoog](https://www.instagram.com/vvvschiermonnikoog)

HAAL JE HART OP IN DE NATUUR!

Steun Natuurmonumenten

 Natuurmonumenten

Alsjeblieft

Vanaf €2,50 per maand of €27,50 per jaar help je niet alleen de natuur, maar krijg je ook:

- ✓ Het prachtige boek 'Beleef de natuur' met 80 verrassende tochten door heel Nederland, inclusief tips van de boswachter.
- ✓ Elk kwartaal het mooie en uitgebreide magazine Puur Natuur.
- ✓ Tot 40% korting op activiteiten, excursies en cadeaus in de webshop van Natuurmonumenten.
- ✓ Alle wandel- en fietsroutes van Natuurmonumenten in de route-app op je mobiel.

Kijk op www.natuurmonumenten.nl/doe-mee
Of bel met onze ledenservice: T (035) 655 99 11

SPAR **BRUNEKREEF**
Schiermonnikoog

De complete supermarkt met een uitgebreid assortiment
verse producten, bio producten en veel meer

www.sparbrunekreef.nl

Tel: 0519-531254

Middenstreek 2 Schiermonnikoog

Mijn buurt, mijn Spar. **SPAR**

Schiermonnikogervishandel
Meer dan vis alleen!

U vindt ons onder de witte toren in het dorp

www.schiermonnikogervishandel.nl | noorderstreek 38, 9166 NR | 0519 531 743 | vishandel.schier@knid.nl

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 · info@dorpshuisschiermonnikoog.nl · www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

Eilander Balg Expres

Unieke strandrit naar de oostpunt van het eiland: de Balg

reserveren en vertrek bij
het bezoekerscentrum

VEER & BUSDIENST

Veerdienst

Tickets
U kunt voorafgaand aan uw reis online een e-ticket kopen, zie www.wpd.nl. Ook kunt u bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor uw bootkaartje. Wanneer u reist met Wagenborg Passagiersdiensten koopt u altijd een retour. Denk erom dat u voor uw (eventuele) fiets een aparte ticket koopt.

Groepskorting
Komt u met een gezelschap van 15 personen of meer? Dan ontvangt u een groepskorting van 10% wanneer u minimaal zeven dagen van te voren een groepsreservering maakt via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek). De korting is niet van toepassing op de toeristenbelasting die bij het personenkaartje inbegrepen is.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG					
MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO- EN FEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG					
MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO- EN FEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Autoreserveringen en groepen

tel. 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek)
Ma-za van 08:00-20:00 uur

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.

Kantoor Lauwersoog
Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog
Postadres
Postbus 70 9163 ZM Nes (Ameland)
www.wpd.nl

Watertaxi

Nóg sneller van en naar het eiland? Wagenborg Watertaxi BV verzorgt op aanvraag snelle overtochten, van ongeveer een kwartier. Denk er wel aan dat de bagageruimte aan boord beperkt is.

Reserveren?
tel. 0900-WADTAXI of 0900-9238
(€ 0,70 per gesprek)

BMS Bos Marine Services

Met een snelle gesloten of open rescueboat naar Schiermonnikoog wanneer het ú uitkomt, 24 uur per dag? Dat kan bij BMS Bos Marine Services. minimaal één uur voor vertrek bellen, wij komen u halen of brengen.

Info en boekingen:
tel. 0519-349133

Busdienst

Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om u naar uw vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kunt u speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT

Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

Arriva
Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog
tel. 0519-531360
schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Uw vakantie begint al op Lauwersoog! In ongeveer 45 minuten brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. u naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vindt u buffetten waar u terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord, en leest u deze informatiekraant of op de televisieschermen wat u allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage

U mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat u zelf uw bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hier buiten. Uw handbagage kunt u na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

TAXI OP HET EILAND

Taxi Boersma
Melle Grietjespad 13
tel. 0519-531010

Transport

Wilt u meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of uw bagage van thuis tot aan uw vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met de eilander transportbedrijven:

Ridder en de Vries Transporten

tel. 0519-531851
www.rdvtransport.nl

Visser Transport

tel. 0519-349999
www.visserlauwersoog.nl

Taxi Drent
Burg. vd Bergstraat 1
tel. 0519-531400

ROUTE

Per auto

Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rijdt u via Leeuwarden, dan volgt u de route Dokkum / Lauwersoog. Rijdt u via Groningen, dan gaat u vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per trein

De dichtstbijzijnde spoorwegstations zijn Leeuwarden en Groningen, waarna u verder reist per bus.

Per bus

Lijn 155 vanaf busstation Leeuwarden. Lijn 163 vanaf busstation Groningen.

Parkeren

Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder ontheffing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vindt u ruime parkeerterreinen.

Wist je dat...

Kokmeeuwen er in de winter heel anders uitzien dan in de zomer?

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG

CAMOUFLAGE KUNSTENAARS

HOE DIEREN ZICH ONZICHTBAAR MAKEN

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG
WWW.NP-SCHIERMONNIKOOG.NL

Camouflagekunstenaars

In 2018 presenteert het bezoekerscentrum de expositie Camouflagekunstenaars.

Camouflagekunstenaars is een verrassende tentoonstelling over de manier waarop dieren zich onzichtbaar kunnen maken. Veel dieren gebruiken camouflage om op te gaan in hun omgeving. Zo zorgt de zeeduivel dat hij niet gezien wordt door de prooi die hij probeert te vangen. Terwijl de nachtzwaluw juist onzichtbaar zit te zijn op een boomstronk zodat zijn vijanden hem niet kunnen zien. Sommige dieren

kunnen zich zo goed onzichtbaar maken, dat we ze met recht camouflagekunstenaars kunnen noemen. De raadselachtige roerdomp bijvoorbeeld, die dezelfde kleur heeft als het riet waar hij tussen staat. Komt er een windvlaag, dan wuift hij gewoon mee met het riet!

In de tentoonstelling zie je prachtige opgezette dieren in hun omgeving en veel foto's. Voor de kinderen zijn er leuke camouflage spellen.

Camouflagekunstenaars is ontwikkeld door Oeroe Boeroe.

Expositie FRIA Overzee

Voor het eerst in de geschiedenis van FRIA, de beroepsvereniging voor Beeldend Kunstenaars in Noord-Nederland, exposeren leden op Schiermonnikoog. Er is onder andere werk te zien van Hennie Dijk-Stel, Evert Esselink en Happy van der Heide.

Happy is viltster, prepareert visenhuiden tot visleer, verwerkt afval van groente en fruit tot handgemaakt papier, schrijft en fotografeert. Evert werkt met olieverf of gemengde techniek op basis van acryl en edelmetalen. Hennie laat zich inspireren door haar tuin.

Botanisch werk in aquarel en potlood wisselt ze af met grote doeken van plantaardige details of boeketten in diverse technieken en materialen. De expositie is te zien van medio november 2018 tot en met maart 2019 in het bezoekerscentrum.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Aan de voet van de witte voormalige vuurtoren en watertoren staat het bezoekerscentrum van Schiermonnikoog. In vroegere tijden was dit gebouw de elektriciteitscentrale van het eiland. Het centrum verzorgt op verschillende manieren voorlichting en educatie over de natuur en de cultuur van Schiermonnikoog. Het bezoekerscentrum bevindt zich aan de noordkant van het dorp. Via de wegwijzers is het gemakkelijk te vinden.

Het bezoekerscentrum is een goed startpunt om meer te weten te komen over het Nationaal Park en het eiland Schiermonnikoog. Dat kan door de exposities over de natuur en cultuur op Schiermonnikoog te bezoeken, maar ook door mee te gaan met één van de vele spannende excursies die het bezoekerscentrum organiseert. Zo kun je mee het wad op, vogels kijken, een huifkartocht maken of met de Balgexpres naar de oostpunt van het eiland. Ook zijn er laarzen en verrekijkers te huur.

Als je vragen hebt over de natuur op Schiermonnikoog kun je die stellen aan de balie van het bezoekerscentrum. In de winkel kun je terecht voor natuurboeken en leuke souvenirs.

Openingstijden

oktober:
maandag t/m zaterdag 10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zondag 10.00 – 14.00 uur

november en december:
dinsdag t/m donderdag 10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zaterdag 10.00 – 12.00 uur en 13.30 – 17.00 uur
zondag 10.00 – 14.00 uur

Entree € 2,- per persoon. Gratis voor inwoners van Schiermonnikoog, leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar. Het gehele bezoekerscentrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

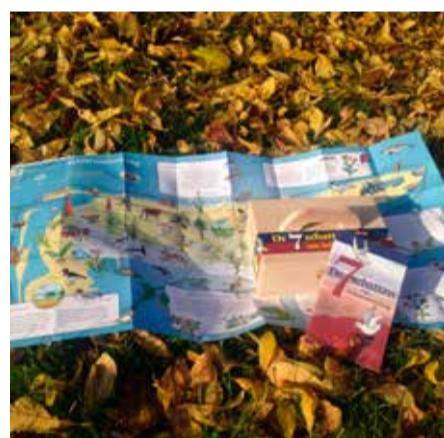
Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Torenstreek 20
0519-531641
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/BezoekerscentrumSchiermonnikoog
www.instagram.com/np_schiermonnikoog

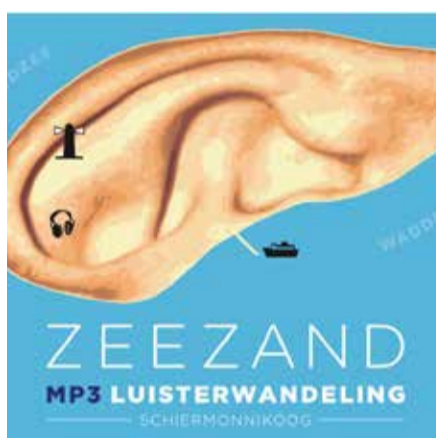
Schier Explorer

Schier Explorer is een spannende GPS-speurtocht door het Nationaal Park voor avontuurlijke kinderen en ouders. Met de GPS in de hand ga je op zoek naar capsules die verborgen zijn in de verschillende landschappen. Bij iedere vindplek kun je ook nog een leuk experiment uitvoeren. Die experimenten staan in een boekje met veel leuke weetjes over de bijzondere planten en dieren van Schiermonnikoog. De tocht is bedoeld voor jongeren vanaf ongeveer 10 jaar en kost € 12,-.

De zeven schatten van Schiermonnikoog

Speciaal voor gezinnen met kinderen is er de zeven schatten van Schiermonnikoog, een houten schatkistje met daarin een spannende speurtocht over het eiland. Op zeven plekken moet een 'schat' worden verzameld. Zo ontdek je splendorwijs van alles over de natuur in het Nationaal Park Schiermonnikoog. En als je schatkist vol is, krijg je als schatzoeker ook nog een klein aandenken bij het bezoekerscentrum.

Luisterwandeling Zeezand

Zeezand is een luisterwandeltocht speciaal voor het eiland gemaakt door Magda Augusteijn, die hier opgroeide, en partner Prosper de Roos, beiden internationaal onderscheiden documentairemakers. Tijdens een wandeling van 7 kilometer over de westkant van Schiermonnikoog, hoor je van alles over het eiland: de geschiedenis van het verdronken dorp Westerburen, de oorsmeerstokjes, schoenen en fietswielen die bij de juiste wind op het strand aanspoelen en nog veel meer. En dat dus begeleid door geluiden, grotendeels ter plekke opgenomen, en muziek van Zeno van den Broek. De wandeling is verkrijgbaar bij het bezoekerscentrum voor € 8,- incl. huur mp3-speler en koptelefoon.

Wist je dat...

Begraafplaats Vredenhof vroeger aan het strand lag?

NATUUR

Meeuwen met koptelefoons

De kokmeeuw is voor veel mensen een heel herkenbare meeuw. Het is die kleine meeuw met die zwarte kop en rode snavel.

Als je hem van dichtbij ziet, blijkt die zwarte kop trouwens chocoladebruin te zijn. Maar van een afstandje herken je de kokmeeuw aan zijn zwarte kop. In de winter zijn die meeuwen met hun zwarte kop ineens nergens meer te vinden! Kokmeeuwen hebben namelijk een zomerkleed en een winterkleed. In de nazomer, na het broedseizoen, verliezen ze hun karakteristieke zwarte kop. De kop wordt wit, met alleen bij de oren nog een zwart vlekje. Ze hebben dan als het ware een koptelefoon op. Met die koptelefoon op brengen ze de winter door, tot het in februari tijd is om weer naar het zomerkleed te ruilen. Vanaf dan zien de kokmeeuwen er weer op hun best uit, met mooie chocoladebruine koppen, klaar om partners te vinden en aan het nieuwe broedseizoen te beginnen.

De kardinaalsmuts

Aan de vruchten kent men de boom. Dit bekende spreekwoord gaat zeker op voor de kardinaalsmuts.

De opvallende oranjevruchten van deze struik zijn namelijk giftig (!) en datzelfde geldt voor de rest van deze plant. De naam 'kardinaalsmuts' verwijst naar de vorm van de vruchten, die sterk doet denken aan de hoofdbekleding van kardinalen in de katholieke kerk. De vruchten hebben vier zogenoemde hokken, die elk één zaadje bevatten. Als de zaden rijp zijn, barsten de hokken open. De zaden hangen dan nog korte tijd aan een draadje voordat ze loslaten en op de grond vallen.

Kardinaalsmuts is een kenmerkende plant van met name kalkrijke duinen, maar je kunt hem ook in het bos tegenkomen. De bladen zijn ellipsvormig en kleuren in het najaar prachtig donkerrood. Het melksap in de bast diende in het verleden als grondstof voor rubber en van het harde hout werden diverse soorten klein gereedschap gemaakt. Met de giftige bessen bestreed men hoofdluis. Overigens zijn vogels ongevoelig voor het gif in de bessen; zij kunnen er rustig van eten.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Baken Willemsduin kan er weer jaren tegenaan

Door de eeuwen heen waren bakens op de eilanden van groot belang voor de scheepsvaart. Waarschijnlijk werd reeds in 1766 het eerste baken op het Willemsduin geplaatst. Deze kaap diende als navigatiepunt voor de scheepvaart. Later, in de jaren 30 van de 20ste eeuw, was het baken vooral bedoeld voor het netwerk van rijksdriehoeksmetingen.

Het diende destijds als vast meetpunt voor kartering. Het baken werd in 1967 vervangen door het huidige baken, dat hetzelfde topteken heeft maar geschoord wordt door palen en niet door stalen tuidraden. Tegenwoordig is het baken op Willemsduin een punt om in de vakantie in ieder geval één keer naartoe te lopen. Het is een markeringspunt waar eenieder zo zijn eigen emotie heeft. Misschien wel de rust, het uitzicht, de dynamiek van de kwelder, de herinnering aan die ene grote liefde of juist gewoon omdat het baken zo bij ons Lytje Pôle hoort. Het baken heeft in de loop der eeuwen verschillende vormen gehad, maar is altijd wel ongeveer 15 meter hoog geweest. Eerst met één paal, later met vier piramidevormige palen en daarop het geruite vlak, afgespannen met enkele stevige ijzeren sjorringen.

Natuurmonumenten wil het baken op Willemsduin als cultureel-historisch erfgoed voor Schiermonnikoog behouden. Onderhoud is daarom belangrijk. In 2016 zijn de eerste inspecties verricht om tot een onderhouds- en renovatieplan te komen. De piramidevormige palen waren in slechte staat. In november 2017 zou er groot onderhoud plaatsvinden. Het was toen echter veel te nat op het eiland en zeker op de kwelder. De grote lange palen van 15 meter hoog konden niet aangevoerd worden. Alternatieve plannen om de lange palen op een ponton vanaf het wad aan te voeren lukten ook niet. Er moest dan immers toch nog een hoogwerker aan te pas komen.

Vanaf november 2017 tot en met het broedseizoen in 2018 bleef het nat op de kwelder en kon de renovatie nog steeds niet plaatsvinden. Tot 23 juli, op deze datum konden de werklieden eindelijk aan de slag met het vervangen van de eerste palen van het baken bij het Willemsduin. Timmermannen van Dijkstra en weg- en waterbouwmannen van Kuipers uit Dokkum hebben drie dagen gewerkt aan de renovatie van het baken. De mannen trotseerden de hitte van deze zomer en vooral de agressieve dazen. Willemsduin is weer toekomstbestendig en kan er weer jaren tegenaan om zo ieders eigen markering te zijn.

Vleermuizen op reis

Op Schiermonnikoog zijn vleermuizen geen vaste gasten maar doortrekkers. Vleermuizen trekken regelmatig in het voor- en najaar boven de Waddeneilanden.

In het voorjaar zijn de migrerende vleermuizen vooral op zoek naar een tijdelijke verblijfplaats. Ze rusten wat uit op het eiland en trekken snel weer verder. Tijdens de migratie in het najaar zitten de vleermuizen midden in de paartijd. De mannetjes zoeken mooie plekken om te zitten, een boomholte, vleermuis-kast, een raamluik..., en roepen daar de hele nacht naar vrouwtjes. Als die de roeper zien zitten komen ze er een dagje bij zitten en wordt er gepaard.

Ook de grote parasols op de terrassen van restaurants vallen in de smaak bij de vleermuizen. Voor het horecapersoneel, maar ook voor de

vleermuizen zelf, is het altijd even schrikken wanneer de parasols opengaan. Om de vleermuizen wat meer privacy te bieden heeft Natuurmonumenten afgelopen zomer tien vleermuisenkasten geïnstalleerd op Schiermonnikoog.

Heb jij dit voorjaar of najaar nog vleermuizen waargenomen op Schiermonnikoog? Wij horen het graag! Stuur een email naar c.borras@natuurmonumenten.nl

Sinds 1989 is Schiermonnikoog een Nationaal Park. Natuurmonumenten beheert en beschermt de natuur van dit prachtige eiland zodat iedereen ervan kan blijven genieten.

Nationaal Park Schiermonnikoog

Natuurmonumenten

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Grazers zijn een aanwinst voor het eiland

Sinds oktober 2015 loopt ten oosten van de Prins Bernhardweg een kudde Spaanse runderen, Sayaguesa's. In maart 2017 hebben zij gezelschap gekregen van vijf Exmoorpony's.

De bedoeling is dat deze dieren de duinen open maken en houden. Nu de eerste drie jaar verstreken zijn is het tijd om te evalueren of de beoogde natuurdoelen bereikt worden en te onderzoeken wat het publiek eigenlijk van de dieren vindt. Daarom hebben we begin juli een enquête verzonden aan het panel van het platform Schitterend Schiermonnikoog. Is bekend waarom deze dieren in de duinen lopen? Is het een reden om het gebied in te gaan of juist te mijden? En wat vinden ze van de rasters en informatieborden?

Uit de resultaten kwam naar voren dat goed bekend is dat er grazers in de duinen lopen. De meerderheid vindt begrazing bij het gebied passen. Veel panelleden zien ook effecten van de grazers in het landschap: minder bomen en meer bloemen en stuifplekken. Een meerderheid van de panelleden vindt dat de dieren een aanwinst zijn voor het eiland. Ze vinden de pony's iets beter in het landschap passen dan de runderen.

De informatieborden bij de toegangspoortjes worden goed gelezen. De folder over de grazers en de begrazingsexcurisie zijn minder goed bekend. Een groot aantal panelleden geeft aan wel een keer mee te willen gaan met zo'n excursie. Dit najaar organiseren wij regelmatig excursies naar het begrazingsgebied. Wil je mee? Kijk dan op de activiteitenkalender op www.np-schiermonnikoog.nl of loop even binnen bij het bezoekerscentrum.

De resultaten uit de enquête worden gebruikt bij de verdere evaluatie van de begrazing, die we de komende maanden verder uitwerken. Daarin wordt ook gekeken naar de effecten in het landschap. Voordat de begrazing er was is er een zogenaamde nulmeting gedaan en is er een inventarisatie van het gebied gedaan voor wat betreft planten en dieren. Na drie jaar begrazing wordt hier opnieuw naar gekeken. Er wordt ook gekeken naar luchtfotomateriaal. Hier zijn de verstuingen goed te zien van voor de begrazing en van erna. Alle gegevens worden verwerkt in een evaluatierapport.

Een platform voor iedereen

Op Schitterend Schiermonnikoog kun je meedenken en meebeslissen over alles wat er in de natuur speelt. Op het gebied van natuurbeheer, voorzieningen, recreatie en voorlichting. Als je je aanmeldt voor het online platform Schitterend Schiermonnikoog ontvang je iedere twee maanden een enquête over een onderwerp waar je je mening over kunt geven. Na de enquête volgt een terugkoppeling van de resultaten en vertellen we wat we ermee gaan doen. Daarin zit de kracht van Schitterend Schiermonnikoog.

Wil je ook meepraten, meedenken en meedoen? Meld je dan nu aan als panellid op www.schitterendschiermonnikoog.nl

Zwammen in allerlei vormen en kleuren

In de herfst staan het bos, de dijken en de duinen van Schiermonnikoog er vol mee: paddenstoelen. Op het eiland komen honderden soorten voor. Sommige hiervan zijn klein, bruin en onopvallend, maar andere zijn citroengeel of knalrood. Voorbeelden hiervan zijn de russula's die je vooral onder bomen vindt en de wasplaten die juist liever in het open veld staan.

Het ontwerp van de meeste paddenstoelen is samen te vatten als 'een hoed op een steel'. Aan de onderkant van de hoed zijn plaatjes (lamellen) of gaatjes te zien. Hier worden de sporen gevormd, de minuscule 'zaden' van de paddenstoel. Maar er zijn ook paddenstoelen met een heel ander ontwerp. Ze hebben de vorm van een bol, een knots of een gewei. In duinbosjes kun je soms aardsterren vinden: een bol middenin een krans van slippen. Ook bijzonder is de gesteelde stuifbal, die wel wat lijkt op een konijnenkeutel op een steeltje. Misschien wel de meest bizarre zwam die op het eiland voorkomt is de rupsendoder. De schimmel infecteert een levende rups. Eerst merkt deze hier niets van, maar zodra hij zich verpopt

heeft, begint de schimmel hem op te eten. Uiteindelijk komt er geen vlinder maar een oranje paddenstoeltje uit de pop gekropen.

De namen van de paddenstoelen zijn vaak net zo mooi als de zwammen zelf. Wat te denken van duivelsbroodrussula, narcisridderzwam, profieramaniet, koningsmantel en elfenschermpje? Ze zijn allemaal te vinden op Schiermonnikoog. Goede plekken zijn de grasdijk van de Bank van Banck, het veldje rondom de IJsbank en het Speelbos op het Hazenweitje. Neem in oktober de boot naar het eiland om al deze bijzondere zwammen te zien en te genieten van een herfstig eiland.

Rupsendoder

Gesteeelde tuifbal

Puntmutswasplaat

Koningsmantel

Wist je dat...

De tepelhoorn, een slakje, een gaaf rondje boort in schelpen?

ACTIVITEITEN

Activiteiten in het Nationaal Park

Bij Bezoekerscentrum Nationaal Park Schiermonnikoog kun je terecht voor een keur aan excursies in de natuur van Schiermonnikoog. Het programma varieert per week. Hieronder een greep uit het aanbod.

Vogels kijken

De rijke vogelbevolking van Schiermonnikoog (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober, november en december.

Wadexcursie

Beestenboel in de modder (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober.

Winterwad

Ervaar het wad in de winter (ca. 2 uur).

Af en toe in november en december.

Jutterstocht

Op stap met een strandjutter (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober, november en december.

Fietstocht met verhalen

Geschiedenis, natuur en de mooiste plekken van het eiland (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober, november en december.

Balgexpres

Zeehonden zien en schelpen zoeken (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober en afhankelijk van het weer ook in november.

Huifkartocht

Met één of twee pk over het eiland (ca. 2 uur).

Regelmatig in oktober en afhankelijk van het weer ook in november.

Sterren kijken

Sterrenbeelden en andere fascinerende hemelverschijnselen (ca. 1,5 uur).

Af en toe in oktober, november en december.

Online boeken

Je kunt via internet kaartjes kopen voor de activiteiten van het bezoekerscentrum. Surf daarvoor naar www.np-schiermonnikoog.nl en klik door naar de activiteitenkalender. Daar vind je ook het actuele programma. Natuurlijk kun je ook als vanouds kaartjes kopen aan de balie van het bezoekerscentrum.

ACTIVITEITEN

Vogelringstation

Al vele jaren ringt het Vogelringstation Schiermonnikoog zangvogels in het 'Groene Glop'. Dankzij ringonderzoek worden de trekroutes van zangvogels in kaart gebracht en kunnen de voedselrijke pleisterplaatsen op die routes beschermd worden.

De laatste jaren worden (zang)vogels in Nederland ook in toenemende mate geringd om informatie over het

broedsucces te verzamelen. Het Vogelringstation Schiermonnikoog organiseert van augustus tot en met oktober twee maal per week een excursie. Elke woensdag en zondag om 14.00 uur kun je komen kijken hoe het ringwerk er aan toe gaat. Kaartjes zijn te koop bij het bezoekerscentrum. Meer informatie over het vogelringstation vind je op www.vogelringschier.nl.

Vette Vogeldag

Op woensdag 24 oktober organiseren Natuurmonumenten en het bezoekerscentrum weer de altijd succesvolle Vette Vogeldag. Op deze dag gaan we het de vogels naar hun zin maken: we bakken vogelcupcakes, rijen pindasnoeren en maken vogelosti's. Meedoen? Geef je dan op bij het bezoekerscentrum!

Paddenstoelenexcursie

Wie in de herfst in het Schiermonnikoogse bos rondstruint, komt heel wat tot de verbeelding sprekende paddenstoelen tegen. Wil je wel eens meer weten over het leven van de kaneelkleurige melkzwam of kennis maken met het plooirokje? Ga dan met de boswachter mee op paddenstoelentocht!

Nacht van de Nacht

"Laat het donker het donker en ontdek hoe mooi de nacht" is het motto van de Nacht van de Nacht, die op zaterdag 27 oktober plaatsvindt.

Schiermonnikoog is een van de donkerste plekken van Nederland, dus natuurlijk organiseren we een scala aan nachtactiviteiten.

Kom sterren kijken, ontdek wat een uil zoal eet of beleef het donker met al je zintuigen tijdens een avontuurlijke tocht over het eiland.

Onze 'nacht'-activiteiten

in de herfstvakantie:

- Woensdag 17 oktober
- 10.00 uur Braakballen pluizen
- Donderdag 18 oktober
- 20.00 uur Sterren kijken
- Maandag 22 oktober
- 19.30 uur Avondwandeling
- Dinsdag 23 oktober
- 19.30 uur Beleef het donker
- Donderdag 25 oktober
- 10.00 uur Braakballen pluizen
- Donderdag 25 oktober
- 20.00 uur Lezing over vleermuizen
- Zaterdag 27 oktober
- 17.15 uur Schemerwad
- Zaterdag 27 oktober
- 20.00 uur Sterren kijken

Winterwad

Goed ingepakt en op laarzen kun je ook in de winter prima het wad op. Tijdens deze excursie loop je vanaf de Jachthaven een stuk op het wad. Onderweg vertelt de gids hoe de vele dieren van de Waddenzee de winterkou trotseren. Ga mee met deze bijzondere tocht en ervaar het wad in de winter.

Wist je dat...

Je tussen de brandganzen en rotganzen soms een roodhalsgans kunt zien?

EVEN HELEMAAL TOT RUST KOMEN

In één van onze dertien prachtige vakantiehuisjes op schiermonnikoog

WADDENRUST

www.vakantiehuisjeswaddenrust.nl
 info@vakantiehuisjeswaddenrust.nl
 06-30066518 of 06-11205200

TAXI Boersma

'Veel meer dan gewoon van A naar B'

Rolstoel vervoer Aansluiting watertaxi Schier Safari Personen vervoer Trouw vervoer Bagage vervoer

0519 531010
 www.taxi-boersma.nl
 Bereikbaar van 7:00 tot 24:00 uur

PENSION WESTERBUREN

Klein gezellig familie pension in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van tv en een eigen badkamer met douche en toilet.

In samenwerking met Duinzicht en De Tjattel is het mogelijk om halfpension bij te boeken. Tevens verhuur van 2/4-persoons-appartementen gelegen aan de Reddingsweg.

Familie Weldring
 Middenstreek 32
 9166 LN Schiermonnikoog

Tel. 06-52212287
 of 0519-531196

info@westerburen.nl
 www.westerburen.nl

SCHIER GLAS

www.schierglas.nl

06-12 89 68 92

- glasbewassing
- schoonmaak
- huismeester
- hogedrukreiniging
- groenvoorziening
- vloeronderhoud
- sneeuwruimen

Empower Your Self
Live Your Choice Academy

3-daagse RETREAT op Schiermonnikoog

EMPOWER YOUR SELF RETREAT

Bewust van jeZelf
 Wie je bent
 Wie je wilt zijn

Ga op reis en ontdek jeZelf.

Boek nu!

Sandra Bijl
 06 51 899 589

www.live-your-choice.com

massagepraktijk Lotus

Voetreflexologie | Klassieke massage
 Segmentale therapie | Ontspanningsmassage

Marijke D. Hoekstra | Telefoon : 06 135 512 26
 Langestreek 28 a NZ | 9166 LC Schiermonnikoog

Winter

Januari

Wanneer je in januari naar het eiland komt, staan de glühwein en snert nog op de menukaarten. Ook kun je genieten van een Nieuwjaarsconcert in samenwerking met het Internationaal Kamermuziekfestival en is er een Jellyfish concert, waar jong en oud komt luisteren en swingen op altijd weer een verassend samengesteld muzikaal programma.

Februari

Tijdens de voorjaarsvakantie zorgt Lytje Willem voor een leuk kinderprogramma. Een mooie maand om met je warme winterjas een stevige strandwandeling te maken,

alleen of met een vriend(-in), je liefde of een familielid.

Maart

Boek deze maand je accommodatie op tijd! Er is veel te doen: het eerste weekend is het Darts Open Schier toernooi, het volgende weekend start het 5-daagse Festival Jong Talent waar van over de hele wereld jong muzikaal toptalent naar het Waddeneiland komt om concerten te geven en masterclasses te volgen. Eind maart wordt de Monnikenloop gehouden. De startplekken zijn vaak snel vergeven wanneer in oktober de inschrijving begint. Wees er snel bij!

April

Met de Pasen kunnen de kinderen eieren verven en ze op 2e paasdag volgens oud-eilander gebruik op het Hazewitje tegen een kleine vergoeding aanbieden om ze te gooien. Beter bekend als het 'Wa wil mien ooiën leverje?'. Mooie maand ook om even op een doordeweekse dag het eiland te bezoeken en in een duinpannetje te genieten van de eerste zonnestralen!

Mei

Op Schiermonnikoog wordt met zorg en aandacht de 4 mei herdenking georganiseerd. Mei is ook de maand van de prachtige luchten en

het ontluikende voorjaar. Nog geen hoogseizoen, maar ook deze maand natuurlijk wel druk bezocht vanwege de Hemelvaart en de Pinksterdagen.

Juni

Als je tijdens het Muziek- en Zangfestival door het dorp loopt weet je niet wat je overkomt! In de Got Tjark, in het COS en in de muziekkapel kun je genieten van optredens van in totaal 50 koren en muziekkorpsen uit het hele land. Juni is een perfecte maand voor een teamuitje om er samen even tussen uit te knijpen en hier op het eiland de neuzen weer de zelfde kant op te krijgen.

Wanneer kom je weer terug?

De kans is groot dat je tijdens het lezen van deze krant op Schiermonnikoog bent. Misschien ben je net aangekomen of zit je nog aan boord. Op deze pagina kun je lezen wat er zoal gedurende het hele jaar te doen is op Schiermonnikoog. Het eiland telt een aantal succesvolle festivals en events die jaarlijks terugkeren en veel bezoekers trekken.

Maar in sommige periodes is het zo heerlijk rustig en stil op het eiland, dat kom je bijna nergens in Nederland meer tegen!

Met deze pagina hopen we je alvast in de stemming te kunnen brengen en wie weet ga je nu dan toch eindelijk die reünie met je vrienden of familie organiseren! Tijd voor elkaar, tijd voor dat boek dat je altijd al wilde lezen, tijd voor bezinning.

Je zal niet de eerste zijn die het eiland weer verlaat met een gezonde dosis inspiratie en nieuwe ideeën.

De ervaring leert dat je voor sommige festivals en events op tijd je accommodatie moet reserveren, met dit jaaroverzicht ben je lekker op tijd! De actuele data, tijden, prijzen en locaties zijn terug te vinden op www.vvvschiermonnikoog.nl.

Zomer

Juli

Hou vooral de VVV agenda in de gaten, want in de maanden juli en augustus barst het van de leuke activiteiten! De Struunmarkten en optredens van het Shantykoor zijn niet te missen. Maar ook het strandleven bruist. Kiteurs en golfsurfers spelen hele dagen met de elementen, er wordt op het strand gevliegerd en je kan er een blokart huren.

Augustus

In augustus kun je meedoen aan het Open Tennis Toernooi en aan het Afrikaans dans- en percussieweekend. Ook is er Muziek aan de Plas en zijn er kleine Jellyfish concerten op verschillende locaties. Het is zomer

en dat wordt gevierd op Schiermonnikoog! Loop je even langs de vloedlijn dan kom je zelfs in het hoogseizoen na een tijdje amper iemand tegen. Dat is de charme van één van de breedste stranden van Europa.

September

Misschien wel de mooiste maand van het jaar. Kans op een Indian Summer, werkelijk fenomenale luchten, de eerste herfstkleuren die op het wad en de kwelders zichtbaar worden. De grootste drukte van het seizoen glijdt een beetje van iedereen af, er is weer tijd voor elkaar. Wij zeggen: "Gauw boeken en kom (na-) genieten op het eiland."

Herfst

Oktober

Lytje Willem zorgt tijdens de herfstvakantie voor een leuk en gevarieerd aanbod, inclusief een jeugdschaaktoernooi! Verder staat oktober vooral in het teken van het 6-daags Internationaal Kamermuziekfestival. Dompel je onder in concerten door internationale musici, openbare zangmasterclasses, muziekdocumentaires en excursies met de boswachters. Boek tijdig je kaarten en accommodatie!

November

Tijdens November Wandelmaand is er een ontzettend leuk programma samengesteld met verassende wandelingen, excursies, lezingen en films rond 4 thema's: Natuur,

Culinair, Cultuurhistorie en Zelf op pad. Ook hier geldt: boek op tijd je kaarten en overnachting!

December

Deze laatste maand van het jaar barst Schiermonnikoog uit zijn voegen van de activiteiten. Sint is op het eiland, de eilanders vieren hun eigen Klozumfeest onder elkaar. Er is een fakkeloptocht, er wordt een bingoavond georganiseerd, ieder even jaar is er het Midwinterfestival, er is een Jellyfish concert, het haak-en breicafe is geopend, je kunt kerstliederen zingen in de kerk, er wordt carbid geschoten op oudejaarsdag en tijdens de kerstvakantie is er muziek op verschillende locaties.

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner

- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikoger recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

*Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.*

Café It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

Beau & Visage
• Wellness & Huidverbetering •

DEYNIQUE
cosmetica

- Gezichtsbehandelingen
- Benen Harsen • Pedicure Behandelingen
- Permanente Make Up Behandelingen
- Bruids Make Up

*Alle behandelingen
uitsluitend op afspraak!*

Greetje Smilda
@info@beauvisage7a.nl • 06 46 30 42 92
Middenstreek 7a • Schiermonnikoog

f Beau Visage

Atelier Langestreek 7
schierhout lampen, foto's
en olieverf **schilderijen**

fotografie
trouwreportage
familie gezin shoot
landschap
interieur en
website

verhuur appartementen
paal 7 en studio 7
op Langestreek 7

0517 531177
06-47603896

WWW.SCHIERHOUT.NL

atelier Romy f

romydam@kpnmail.nl

EXCURSIES

Wist je dat...

er ook excursies bij het Bezoekerscentrum worden georganiseerd? Kijk gauw op de activiteitenpagina van het Nationaal Park.

Cultuurhistorische excursies

Leer Schiermonnikoog op ludieke wijze kennen tijdens de cultuurhistorische excursies. Eilander gids Arend Maris leidt u in ongeveer twee uur tijd door het heden en verleden van ús Lytje Pole.

Jutten & schelpen zoeken

Thijs de Boer vertelt u verhalen over het jutten van vroeger en nu, en neemt u daarna mee het strand op om zelf van alles te vinden. Wat de zee geeft is nooit te voorspellen, maar schelpen zijn gegarandeerd en soms ook hout, flessen (soms met brief) en meer. Thijs verklaart deze vondsten graag voor u!

Wadexcursies

Eilander Thijs de Boer neemt u mee het wad op, de echte modder in. Hier maakt u niet alleen fysiek kennis met het wad, maar krijgt u ook uitleg over het ontstaan, de getijden, de dynamiek en het belang van het wad voor mens, dier en plant. Schepnet en greep gaan mee om wormen, weekdieren, garnalen en vissen te vangen en te bekijken.

Fietsexcursie

Leer het eiland fietsend kennen. Tijdens deze excursie gaat u met Thijs de Boer, een geboren en getogen eilander, een fietstocht maken over het eiland. De start is in het dorp, met wetenswaardigheden over de bijzondere cultuurgeschiedenis van het eiland. Daarna gaan we naar enkele plekken op het eiland waar de diverse particuliere eigenaren hun sporen hebben nagelaten. Buiten het dorp gaan we verder terug in de tijd, zien en horen we hoe de vele gevari-

eerde landschappen op dit kleine eiland zijn ontstaan en hoe kort geleden (op de geologische tijdschaal) dit is gebeurd. Uiteraard komen veel van de bijzondere planten en dieren die hier nu leven aan de orde. Daarnaast zult u zien dat langs de randen van ons eiland terdege rekening moet worden gehouden met de zee: vaak geeft de zee, maar soms neemt ze ook! Tijdens deze twee uur durende fietstocht, welke het gehele jaar aangeboden wordt, is er volop ruimte voor vragen van de deelnemers.

Meestervertellers nemen u graag mee op cultuurhistorische wandeling door de streken, de boswachters vertellen graag over hun eiland, en zelfs de jutters van Schiermonnikoog durven hun geheimen te delen.

Wandelexcursie

Leer het eiland wandelend kennen. Toen rond 1720 de oude buurtschappen in de golven verdwenen werd er een nieuw dorp gebouwd. Maar waarom op deze plek en waarom die rechte straten? Waarom staan er twee torens in de duinen? Waar lieten de bewoners hun afval? Wat betekent Helmsnijderspad? Tijdens een mooie wandeling langs de eilander huizen vertelt Thijs de Boer u over het dorp en de geschiedenis van de bewoners. Vlak buiten het dorp ervaart u vooral wat de invloed van de elementen is geweest op de vorming van het eiland zoals het nu is. U ziet hoeveel verschillende landschappen er zijn en hoort over het ontstaan daarvan. Tijdens deze twee uur durende wandeltocht, welke het gehele jaar aangeboden wordt, is er volop ruimte voor vragen van de deelnemers.

Vogels kijken voor beginners

Gedurende het jaar zijn er meer dan 300 vogelsoorten op het eiland te bewonderen, met in elk jaargetijde weer andere soorten. De gids neemt beginnende vogelaars per fiets mee, langs de vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbeduinen.

Reddingboot Willem Horsman

Wilt u meer weten over de historische reddingboot de Willem Horsman, dan kunt u een excursie boeken. Tijdens deze excursie in het oude boothuis wordt u alles verteld over het reddingswezen op Schiermonnikoog en is er uitleg over de lancering van de boot vanaf het strand.

Alle onze excursies zijn te boeken/reserveren aan de balie en via vvschiermonnikoog.nl

Natuurexcursies

Zowel wandelend als fietsend neemt natuurkenner Kees van der Wal u mee naar de mooiste plekjes van het eiland. De voormalig natuurbeheerder van Schiermonnikoog weet alle geheimen van de natuur op boeiende wijze met u te delen.

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

Download de app
VVV Schier!

ontdek
Schiermonnikoog!

ontdek alle voordelen ↗

Get it on Google play Available on the App Store

Schiermonnikoog

Smakelijk Schier.nl

tel.: 0519 53 20 75

van broodje tot complete maaltijd;
bezorgd op uw vakantieadres
op Schiermonnikoog.

Ga naar: smakelijkschier.nl

ONTDEK DE WADDEN

met WandelZoekpagina

WandelZoekpagina

- dagwandelingen
- op alle waddeneilanden
- met uitgebreide routebeschrijvingen
- met gps-tracks
- met wandelkaarten
- ook beschikbaar in wandelapp

WWW.WANDELZOEKPAGE.NL

Vrouwe Jakoba

SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Schuthof

Middenstreek 12, tel. 0519-531265
www.bakkerijSchuthof.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-532239
www.kolstein.nl

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962
www.streek56.nl

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173
www.vrouwejakoba.nl

Kledingwinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kleding- en cadeauwinkel Rettekete

Middenstreek 11, tel. 0519-531733
www.rettekete.com

Kado en woonwinkel 'T Wente

Langestreek 64, tel. 06-17252628
www.t-wente.nl

Op Struun

Middenstreek 23, tel. 06-46277842
www.opstruun.nl

Pottenbakkerij Hjirre

Middenstreek 27
www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158
www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254
www.sparbrunekreef.nl

Doe-het-zelf winkel Dijkstra

Noorderstreek 26, tel. 0519-531762
www.bouwenopschier.nl

Kwekerij De wilde Akelei

Reeweg 3a, tel. 06-24500485
www.dewildeakelei.nl

VVV Schiermonnikoog Shop

Reeweg 5, tel. 0519-531233
www.vvvschiermonnikoog.nl

Watersportwinkel Onder Zeil

Reeweg 8, tel. 0519-720530
www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

GALERIES & ATELIERS

Atelier Schier

Atelier Schier organiseert op Schiermonnikoog diverse workshops op het gebied van schilderen, meditatie, zang en juttersgeluk. Het hele jaar door kunt u hier terecht voor familie- en bedrijfsuitjes uitjes. Hou de website en de Lytje Pole Agenda in de gaten voor verrassende projecten, lezingen en workshops!
Tel. 06-53477050, www.atelierschier.com.

KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam aan Badweg 5 kunt u kunst kijken en kopen in de wisselende expositieruimte, kunstenaars aan het werk zien in de open werkplaats, én zelf aan de slag in het KunstFaam-Laboratorium. Kunstenaars wisselen

Pottenbakkerij Hjirre

Bij Pottenbakkerij Hjirre is keramiek te zien en te koop waarbij de maakster zich heeft laten inspireren door het eiland. Monniken, eilander huisjes, schelpen en ander natuur gerelateerde keramiek wordt door pottenbakster Aleida Blom ter plekke gemaakt. In de winkel liggen originele producten die alleen op Schiermonnikoog te koop zijn. Daarnaast is het 'Kunstverzameldoosje' van Kunstgroep SJain verkrijgbaar.

elkaar daar af en geven workshops in hun specialiteit, zoals juten met Faam, sculptuur in klei, keramiek en ook workshops tekenen en stempels maken. Deze creatieve sessies zijn voor zowel kinderen, volwassenen als bedrijven. De constante factor binnen KunstFaam is kunstenaars Klasiëna Soepboer, afgestudeerd aan zowel de Academie Minerva als aan de Gerrit Rietveld Academie.. Klasiëna is een geboren en getogen Schiermonnikoogse. Haar werk vindt u op www.klasiena.nl.

Badweg 5, tel. 06-15377415
www.kunstfaam.nl
Geopend donderdag t/m zaterdag van 13:00 tot 17:00 uur.

Atelier Romy

Als de vlag uithangt toont Romy vol enthousiasme haar schilderijen en foto's, in het kleine atelier aan de Langestreek. Ook kunt u deze fotografe boeken voor onder andere bruidsfotografie en familieshoots. Volg Romy alvast op Twitter: @wadfotografen.

Langestreek 7, tel. 0519-531177 / 06-47603896. Geopend donderdag en zaterdag van 14:00 tot 17:00 uur (en als de vlag uithangt).

Middenstreek naast nummer 27,
www.aleidablom.exto.nl.

Galerie Ogygia, Stella van Acker, atelier Romy, Kunstfaam en pottenbakkerij Hjirre tonen Schiermonnikoog op haar meest kunstzinnige wijze. Ook op andere plekken op het eiland verbeelden kunstenaars middels wisselende exposities 'hun' eiland, en mag u zelfs zelf aan de slag!

Galerie Stella van Acker

Al 40 jaar loopt Stella van Acker haast elke dag richting Paal 10 om inspiratie op te doen voor haar schilderijen; in de zomer maar ook op de prachtige winterdagen. Zij maakt zo de herfststormen mee, de stille winterdagen en het vroege voorjaar waar de kleuren verzonken zijn maar waar de eerste leeuwrik bidt in de lucht. Door dit te ervaren weet zij hoe ze de Natuur moet benaderen in haar werk.

"Ik zal nooit een schilderij maken, dat zo mooi is als de Natuur. Daar wil ik ook niet naar streven. Ik wil alleen vol eerbied en aandacht schilderen."

Middenstreek tussen nummer 21 en 23
Bij geen gehoor, tel. 0519-531906
www.stellavanacker.nl.

Galerie Ogygia

In galerie Ogygia kunt u genieten van een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars. Daarnaast biedt de galerie een diversiteit aan artikelen die ambachtelijk gemaakt zijn. Zoals mondgeblazen glaswerk, uniek aardewerk met een bijzondere achtergrond, zilveren sieraden met edelstenen, Vietnamese lakwerk en nog veel meer. Tevens heeft Ogygia een uitgebreide collectie kunstkaarten, kalenders en agenda's. Coba Harthoorn en Klaske Noordenbos ontvangen u graag in de galerie, waar u geheel vrijblijvend en zo vaak als u wilt kunt binnenlopen. De collectie wisselt regelmatig, dus is er altijd iets nieuws te ontdekken.

Nieuwestreek 7, tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl. Geopend: maandag van 14.00 tot 17.30 uur. Dinsdag t/m zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 17.30 uur. Zon- en feestdagen gesloten.

Wist je dat...

je jouw eigen 'kunstverzameldoosje' kunt vullen bij alle genoemde kunstenaars op deze pagina?

EXPOSITIES

Kleurrijk en kloek!

Doet Boersma laat in deze (na)zomerexpositie kleurrijk werk zien. In haar ruime, intense landschappen troont ze de beschouwer mee naar de vrijheid buiten. Binnen het landschappelijke thema richt ze ook haar aandacht naar binnen, naar de juist meer onzichtbare ecologische processen, zoals zaaien, wortelen, verleiding (voor insecten) en metamorfoses in de natuur.

Doet Boersma, landschapsschilder uit Friesland exposeert weer op Schier. De

doeken ontstaan plein air én in haar eigen atelier in Leeuwarden. Als schilder heeft ze haar sporen zeer zeker verdient, menigeen kent het kleurrijke of juist ingetogene maar altijd expressieve werk. De collectie die in galerie Ogygia te zien is, toont in variëteiten, de kracht van de natuur. Deze expositie loopt tot en met 31 oktober.

Galerie Ogygia
Nieuwestreek 7
www.galerieogygia.nl

Kunstgroep Sjain

Deze vereniging heeft als doel om kunst op Schiermonnikoog onder de aandacht te brengen. Kunstgroep Sjain is in 2016 opgericht en bestaat uit 6 leden: Aleida Blom, Coba Harthoorn, Garda Meerdink, Klasiena Soepboer, Klaske Noordenbos en Romy Dam. Allen werkzaam in en met kunst op Schiermonnikoog. Sjain is het eilander woord voor kijken.

In september was Sjain de drijvende kracht achter het eerste ZeekunstFestival. Een groot succes dat nu al vraagt om navolging. Zowel de eilanders als de bezoekers hebben drie weken lang mogen genieten van kunst en cultuur op Schiermonnikoog.

Er was een route langs een twintigtal bijzondere locaties op het eiland waar kunst werd geëxposeerd van zo'n 50 verschillende kunstenaars. Naast de route vonden er verschillende workshops, lezingen en voorstellingen plaats. Benieuwd of het de kunstgroep gaat lukken om volgend jaar weer Zeekunsthospital festival gaat organiseren? Kijk naar Sjain op Facebook.

Bezoekerscentrum

In oktober kun je in het bezoekerscentrum de tentoonstelling 'Camouflage-kunstenaars' bezoeken. Een expositie over de manier waarop dieren zich onzichtbaar kunnen maken. Van november tot en met maart is er een expositie van leden van FRIA, de beroepsvereniging voor Beeldend Kunstenaars in Noord-Nederland. Ook is in het bezoekerscentrum de tentoonstelling

'Klaas Onnes, kapitein en schilder' te zien. Diverse werken van deze oudeilander veerbootkapitein zijn door de cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer verzameld en worden in een fraaie tentoonstelling gepresenteerd. In de permanente expositie 'Landschappen van het eiland' maak je kennis met de verschillende landschappen op Schiermonnikoog en kun je zeedieren in actie zien in het zoutwateraquarium.

Tekenwandeloct

Tijdens de expositie van Doet Boersma bij Ogygia organiseert Doet 2 maal een tekenwandeloct op Schiermonnikoog. Tijdens deze wandeloct leert zij de cursisten om onderwerpen te tekenen. De totale wandeloct is niet meer dan 4 kilometer. Op verschillende plekken onderweg wordt getekend met steeds weer een ander onderwerp.

Voor meer informatie en aanmelden: www.kunst-academie-friesland.nl

Stiller om de Noord, in het voetspoor van Jan Loman

Jan Loman werd in Bolsward geboren en werd een bekend dichter, fotograaf, beeldkunstenaar en vormgever. Hij werd het meest bekend door zijn logo voor de Waddenvereniging. Jan Loman hield heel veel van Schiermonnikoog en hij liet de liefde voor het strand en het wad terugkomen in zijn haiku's en zijn kunst. In 2018 vieren wij zijn honderdste geboortedag. In Landal Vitamaris is van 26 september tot 27 oktober een expositie met werken van Jan Loman te zien. In oktober wordt de film 'Stiller om de Noord' vertoond en wordt er een haikuworkshop en een fietstocht langs alle haiku's van Loman georganiseerd.

Ogygia

Bij Galerie Ogygia exposeren landschapsschilder Doet Boersma met schilderijen en Corina Blom met vergezichten op doek en droge naald etsen die op koperplaten zijn bevestigd. Karin van Berne laat keramische figuren zien die verhalen vertellen over de zee.

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Facebook:
fb.com/eilandschiermonnikoog

Wrakhout

Impressies samengesteld uit alle mogelijke zaken die in de vloedlijn gevonden zijn, met als belangrijke basis een houtje of houten plankje. De wrakhout-bootjes zijn allemaal uniek, en krijgen door het diverse materiaal fantastische vormen: symbolen van vrijheid, reizen en ontdekken. Harm Carrette toont zijn bootjes in de oude schuur waar 's winters de paarden gestald staan.

Van der Molenpad 13, tel. 0519-531633
www.wrakhoutschiermonnikoog.nl

Klaas Onnes

In de zaal van 't Heer en Feer in het bezoekerscentrum is dit seizoen de expositie 'Klaas Onnes, kapitein en schilder' te zien. Klaas Onnes (1893-1971) voer meer dan 40 jaar (waarvan 32 jaar als kapitein) op de veerboten van Oostmahorn naar Schiermonnikoog en terug. Daarnaast was hij een hartstochtelijk amateurschilder. Hij schilderde zijn wereld van schepen, zee en eiland. Op dit schilderij van Klaas Onnes uit ca. 1947 ziet u "Ochtendnevel bij Oostmahorn".

Meer informatie: www.theerenfeer.nl

Noteer alvast in je agenda...

Fesitval Jong Talent
van 16 t/m 21 maart 2019

BOUW/KLUS/INSTALLATIE/
SCHILDER BEDRIJVEN

Klusbedrijf D. Dam

tel. 0519-531177

Bouwbedrijf Dijkstra

tel. 0519-531762

Bouwbedrijf Meintema-Hiemstra

tel. 0519-531276

Installatiebedrijf Vlasma

tel. 0519-531345

Schier Schilders

tel. 0519-531082

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460
www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256
www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075
www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373
www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526
www.smakelijkschier.nl

Hotel de Tjattel

Langestreek 94, tel. 0519-531133
www.detjattel.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218
www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050
www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203
www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Om de Noord

Langestreek 66, tel. 0519-700200
www.hotelomdenoord.nl

Restaurant Noorderlicht

Middenstreek 3, tel. 0519-346616

Restaurant Marina (jachthaven)

Reeweg 27, tel. 06-27860833
www.marinaschier.com

MUSEA

Rariteitenkabinet Gribus

In de receptie van It Aude Kolonyhûs aan de Badweg vind je de Gribusmannetjes die de afgelopen jaren op allerlei festivals in oude caravans hebben rondgereisd. Ook kom je hier een draak op sterk water tegen. Deze is ooit door Martin Roemers, zoon van de vuurtorenwachter, vlakbij bij de vuurtoren is gevonden. Verder vind je hier de oude typemachine van Graaf von

Bernstorff, geschonken door Auke Talsma, de kapiteinspet van Klaas Visser, blikseminslag, rariteiten van Stones fan en eilandgek Boudewijn Buch, de aorta van een potvis, de hele walvisvangst op de Willem Barentsz levendig in beeld gebracht en nog veel meer. Kom je verwonderen en verbazen!

Openingstijden: zaterdag, zondag en woensdag tussen 11:00 en 13:00 uur

www.itaudekolonyhus.nl

Bunkermuseum Schlei

Het museum is gevestigd in de Seeburgbunker, linksaf aan het einde van de Prins Bernhardweg. Het bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen, bewaren en tentoonstellen van goederen en kennis over de Tweede Wereldoorlog op het eiland Schiermonnikoog. De goederen en andere materialen worden tentoongesteld in de Seeburgbunker, tijdens de Tweede Wereldoorlog de communicatiebunker in de radarstelling/dorp Schlei. Vanuit deze bunker werd de radar informatie doorgeseind naar de vliegbasis Leeuwarden waar jagers gestationeerd stonden.

Overige interessante plekken

Het Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is de aggregaat bunker van de stelling Schlei. Hierin onder ander een aggregaat dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog ook heeft gestaan. Deze bunker bevindt zich rechts, vlak voor de fietsenstallingen bij de Marlijn. Daarnaast zijn er verschillende objecten tentoongesteld in het dorpscentrum.

Openingstijden Bunkermuseum Schlei: Hele jaar: Elke zondag van 13:00 - 16:00 uur Vanaf de voorjaarsvakantie t/m de kerstvakantie ook: Woensdag van 13:00 - 16:00 uur Contact: info@bunkermuseumschlei.nl tel. 0519-531701

Smalspoor op Schiermonnikoog

Materialen voor de bouw van Bunkerdorp Schlei werden op het eiland vervoerd over een daartoe speciaal aangelegd smalspoor. Met het boek 'Het Treintje. Het Schiermonnikoog smalspoorlijntje in de oorlogsjaren 1942-1945' wil de Stichting Bunkermuseum Schlei de oorlogshistorie van Schiermonnikoog vastleggen en behouden voor toekomstige generaties. Aan de hand van gegevens uit onder andere eilander archieven en persoonlijke verhalen neemt het boek de lezer mee over het eiland in oorlogstijd.

Expositie NZHRM

Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft de NZHRM (voorloper van de huidige KNRM) verschillende reddingsacties uitgevoerd. De kleur van de reddingsboten was wit. Daarnaast moest het Rode Kruis symbool duidelijk zichtbaar aangebracht worden, zowel op het schip als op de vlag. Een gewapende militair ging bij elke uitruk mee om te voorkomen dat de bemanning probeerde te vluchten. De expositie "De reddingsboot in oorlogstijd" geeft in woord en beeld informatie over de NZHRM tijdens de Tweede Wereldoorlog, onder andere over acties van de eilander strandreddingsboot 'Johan de Wit'.

Schelpenmuseum PAAL14

De herfst- en wintermaanden staan op de eilanden bekend als de periode waarin de meeste stormen voorkomen. Zo'n storm zorgt dan dat het strand soms helemaal onder de woeste golven verdwijnt! Die stormen zijn ook de reden dat de zeebodem ten noorden van Schiermonnikoog letterlijk bezaaid ligt met scheepswrakken. De meeste stammen uit de periode vóór 1900. In het Schelpenmuseum kun je schatten uit verschillende wereldzeeën als schelpen, barnsteen, botten, scheepswrakken en nog veel meer bewonderen. Het Schelpenmuseum heeft boekjes over de vogels, planten, schelpen, vlinders en paddenstoelen van Schiermonnikoog uitgegeven en er zijn originele souvenirs te koop zoals barnsteen van Schiermonnikoog en strandvondsten in lijstjes of op strandhout. Een toegangskaartje is je hele verblijf geldig want het is de bedoeling dat je zelf op pad gaat en spannende vondsten te doet! Op onze internet pagina zijn vondsten te zien die gasten door de jaren heen hier hebben opgeraapt, waaronder enkele soorten die wijzelf helaas nog steeds niet gevonden hebben!

Nieuwsgierig geworden? Kom langs om de schatten uit de zee te bewonderen en daarna zelf op pad te gaan! Alle dagen geopend van 14:00 - 17:00 en van 20:00 - 22:00 uur Meer informatie: www.schelpenmuseum.nl of bel 0519-531663

Op de hoogte blijven?
Volg ons ook op Facebook:
fb.com/eilandschiermonnikoog

Haal met inheemse planten nieuwe bezoekers naar uw tuin of balkon. Zo verschaft u voedsel aan vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten. Voedsel dat in de natuur onder druk staat. Het assortiment van kwekerij *De wilde Akelei* bestaat uit ruim 50 inheemse planten en 20 kruiden, gekweekt zonder bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Planten die u en uw leefomgeving iets extra's geven en eenvoudig te vervoeren zijn!

DE GROENE TIP VAN SCHIERMONNIKOOG

Claudine – Parijs:
"Het herinnert mij aan Schiermonnikoog!"

Arjen – Rotterdam:
"Genieten van uw planten op ons dakterras!"

Henno's tips ...

Wilde Akelei

Marokkaanse Munt

Beemdkroon

KWEKERIJ DE WILDE AKELEI – REEWEG 3a – DIRECT NAAST VVV
 info@dewildeakelei.nl – www.dewildeakelei.nl – 06.24.500.485

Bij inlevering van deze bon ontvangt u

10% korting op een bootdoosje met 6 planten

Geldig t/m 31-12-'18 en voor alle planten / kruiden

NOVEMBER WANDELMAAND

Met warme jas en stevige wandelschoenen aan begint het uitwaaien pas echt!

Een maand vol leuke wandelingen & excursies, met en zonder gids, waarbij nauw wordt samengewerkt met Natuurmonumenten.

www.vvvschiermonnikoog.nl/wandelmaand

De winkel op Schiermonnikoog voor

- Souvenirs
- Eilandgidsen
- Wandelroutes
- Postzaken
- Kadootjes

U kunt bij ons ook pinnen.

US LYTJE POLE

Us lytje Pole

Schiermonnikoog is, met nog geen 1000 inwoners, het kleinste bewoonde Nederlandse Waddeneiland. Niet ten onrechte noemen de eilanders het “us Lytje Pole”. Lytje Pole staat voor klein polletje ofwel een klein stukje grond. Schiermonnikoog is een klein stukje grond in de zee. Het eiland is slechts 20 km lang en 4 km breed.

Oud Schiermonnikoog op Facebook

 Op de facebook pagina Oud Schiermonnikoog vindt u een steeds groter wordende verzameling van ruim 6000 foto's van particulieren, belangeloos beschikbaar gesteld. Initiatiefneemster Heleen Faber zorgt ervoor dat u foto's op deze site kunt plaatsen en op anderen foto's reageren. Deze groep telt al meer dan 2300 leden zowel op Schiermonnikoog als ver daarbuiten (de VS, Indonesië, Australië en Zuid-Afrika). Ook daar keken mensen in hun fotoalbums voor u.

Foto's vangen de tijd. Ze vertellen verhalen en herbergen herinneringen: oude geliefden of bekenden, een vervlogen jeugd of tijd, een favoriete plek. Dierbare foto's met een verhaal. Een verhaal dat velen kunnen aanvullen. En dat gebeurt dan ook veelvuldig. U bent van harte welkom om u kosteloos aan te sluiten!

Voor wie geen internet of Facebook heeft; Oud Schiermonnikoog voorlopig ook met foto's in deze krant.

'Vertrek vanaf Schiermonnikoog - jaren '50 - foto van Tjipke Faber'

Grijze monnikeneiland

De eerste bewoners van Schiermonnikoog waren naar verluidt de Cisterciënzer monniken van het klooster Claercamp uit Friesland, die zich in de Middeleeuwen op het eiland vestigden.

Het eiland dankt zijn naam aan deze in grijze pijen gehulde monniken. Schier = grijs, oog = eiland: grijze monniken eiland.

Van 1580 tot 1638 waren de Staten van Friesland eigenaar van Schiermonni-

Het dorp

In de 17e eeuw bestond Schiermonnikoog uit meerdere gehuchten. Het door de zee verzwolgen Westerburen was hiervan de grootste. De huizen die meer naar het oosten gebouwd werden - Oosterburen - vormden de basis van het huidige en enige dorp; Schiermonnikoog.

In opdracht van de familie Stachouwer kreeg het dorp in 1719 haar karakteristieke inrichting. Om de invloed van de wind zoveel mogelijk te beperken, werden de straten (streken) van west naar oost gebouwd. De eerste bebouwing bestond uit de Voorstreek en Middenstreek, met daaropvolgend aan de noordzijde de Langestreek. Eén van de eerste huisjes in het nieuwe dorp was Marten (1721), aan het einde van de Middenstreek.

't Heer en Feer

De Cultuurhistorische Vereniging 't Heer en Feer telt zo'n 430 leden. 200 daarvan wonen op Schiermonnikoog, de anderen zijn eilandliefhebbers aan de vaste wal. De vereniging heeft als doel het verzamelen van eilander erfgoed en het verspreiden van de kennis daarover. Leden ontvangen het tijdschrift dat drie maal per jaar verschijnt (+ één themanummer).

Dit jaar is het themanummer gewijd aan Klaas Onnes. Daarnaast verzorgt 't Heer en Feer het Jaarboek Schiermonnikoog met alle eilander wetenswaardigheden.

koog. De Staten verpachtten de eilander grond, maar door onrust op het eiland en tegenvallende opbrengsten besloten ze het te verkopen aan de hoogste bieder: de familie Stachouwer. Tot 1859 was Schiermonnikoog eigendom van het geslacht Stachouwer, later Van Starckenborgh-Stachouwer.

In 1859 kwam het eiland in handen van mr. John E. Banck. Op eigen kosten realiseerde Banck de huidige dijk, die het dorp tegen de zee beschermt en waardoor de Banckspolder ontstond. Dhr. Banck heeft veel voor het eiland

Dorpsomroeper

Nog steeds gaat regelmatig de dorpsomroeper over het eiland om vergaderingen, evenementen en andere belangrijke zaken aan te kondigen.

betekend, en is daarom op zijn favoriete plekje op 'zijn' dijk geëerd met een stenen bankje, dat onder de eilanders bekend staat als de 'Bank van Banck'. In 1892 werd het eiland doorverkocht aan de Duitse graaf Hartwig Arthur von Bernstorff. Hij liet voor de houthandel een naaldbos aanplanten en zorgde voor de aanleg van de eerste veerdam, de huidige jachthaven. Toen hij in 1940 overleed erfde zijn zoon het eiland. Tot de Tweede Wereldoorlog aanbrak en het eiland in 1945 eigendom van de Nederlandse Staat werd.

Eigen taal

Nog slechts zo'n 75 inwoners spreken de eilander taal, het 'Schiermonnikoogs'. Deze taal lijkt op een mengeling van Oud-Fries met Scandinavische invloeden, en is waarschijnlijk in de zeevarende tijd ontstaan. Vele dichtbundels, boeken en zelfs een woordenboek met meer dan 30.000 eilander woorden zijn ontwikkeld om de taal niet verloren te laten gaan. En vrijwel iedere eilander weet gelukkig nog het volkslied mee te zingen, en Schiermonnikoog liefkozend 'us Lytje Pole' (ons kleine stukje grond) te noemen.

Lopend eiland

Eb en vloed zorgt voor een dynamisch Waddengebied en hierdoor verschuift Schiermonnikoog elk jaar een klein stukje naar het oosten. Aan de westzijde is sprake van afkalving, daar wordt het zand meegenomen door de zee terwijl in het oosten juist land aanslibt. Daar valt het zand als kleine deeltjes, als een soort klei op de bodem. In 2005 liep het eiland over de provinciegrens met Groningen heen. Op 1 januari 2006 is de grens gecorrigeerd zodat deze nu door de geul 'de Eilanderbalg' loopt. De voornaamste reden voor de grenswijziging was het scheppen van duidelijkheid omtrent de verantwoordelijkheid voor rampenbestrijding. De komende jaren blijft Schiermonnikoog, net als Ameland, Terschelling en Vlieland tot de provincie Friesland behoren.

De vereniging beschikt over een werken archiefruimte in het Dorpshuis. Belangstellenden kunnen daar, op afspraak (archieff@theerenfeer.nl), voorwerpen uit de collectie bekijken zoals de uitgebreide digitale fotocollectie. Zij kunnen de bibliotheek met ongeveer 500 boeken over de cultuurhistorie van het eiland raadplegen. De ingebonden jaargangen van de Dorpsbode vanaf 1948 vormen, naast de vele andere documenten die bewaard zijn gebleven, een waardevolle bron voor eilandonderzoekers: schrijvers, kunstenaars, studenten, scholieren, stamboomonderzoekers en gewoon nieuwsgierigen. Meer informatie vindt u op www.theerenfeer.nl

HULPDIENSTEN OP SCHIERMONNIKOOG

KNRM

Station Schiermonnikoog is één van de 45 reddingstations van de KNRM (Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij). De KNRM heeft op Schiermonnikoog twee snelle reddingboten gestationeerd met als doel beroeps- en pleziervaarders op de Noordzee en de Waddenzee te kunnen helpen als ze in problemen geraken.

Schiermonnikoog heeft al sinds 1829 een reddingstation. Met de daar gestationeerde reddingboot konden in de loop der tijden honderden varens-lui gered worden. Tot 1942 werden reddingen uitgevoerd met een roeireddingboot die in een boothuis in het dorp stond opgeslagen. Het boothuis staat er nog steeds, maar heeft een andere functie gekregen. Het is nu Café It Aude Beuthûs.

Sinds 1942 liggen motorreddingboten op het eiland. Momenteel beschikt Schiermonnikoog over de reddingboot Koning Willem I (gestationeerd aan de veersteiger) en de Edzard Jacob (gestationeerd op een trailer achter het Kusthulpverleningsvoertuig (KHV) in het boothuis aan de Reeweg).

Bij de KNRM draait alles om vrijwilligers. U vindt ze in de bouw, horeca, bus, bij de boerderij en daar waar u ze niet verwacht. Deze mensen zijn het gehele jaar rond, 24 uur per dag paraat. Zij laten bij alarm direct hun werkzaamheden vallen en veranderen in professionele hulpverleners.

Jaarlijks komen de redders tientallen keren in actie. In de meeste gevallen voor watersporters en beroepsvaarders, maar ook veelvuldig voor eilandbewoners en toeristen die door een ongeval of door ziekte met spoed naar de vaste wal moeten worden gebracht.

De KNRM is een goed doel, zonder overheidssubsidie. Dankzij de meer dan 90.000 donateurs kan de KNRM kosteloos hulp bieden. Om al deze donateurs te bedanken voor hun bijdragen organiseert de KNRM ieder jaar een Open Dag waarbij het voor donateurs mogelijk is mee te varen met één van de reddingboten. 11 mei 2019 is de eerstkomende Nationale Reddingbootdag!

Meer informatie: knrm.nl/schiermonnikoog
KNRM Schiermonnikoog is te volgen via Facebook en Twitter.
Veerweg 5, tel. 06-51541970

Brandweer

De brandweer op Schiermonnikoog is onderdeel van Veiligheidsregio Fryslân, district Noord-Oost, en heeft zijn modern uitgeruste kazerne aan de Knuppeldam 8. Het brandweerteam heeft drie voertuigen en bestaat uit veertien vrijwilligers.

Ook heeft Schiermonnikoog een zogenoemd ondersteuningspeloton, bestaande uit vijftien vrijwilligers. Voor brandbestrijding op de Waddenzee wordt samengewerkt met de KNRM

Politie

De politie Schiermonnikoog maakt deel uit van het team Noord-Oost Friesland, waarvan de teamleiding vanuit het politiebureau in Dokkum werkzaam is. Naast de opsporings- en handhavingstaak van de politie heeft het eilander team ook een hulpverleningstaak bij rampen en ongevallen.

Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Op de hoogte blijven? Volg de politie op facebook.com/politieschiermonnikoog.

GGB de Wadden

Grootschalige Geneeskundige Bijstand opereert onder de Regionale Ambulancevoorziening (RAV), de Veiligheidsregio Fryslân en de Gemeente Schiermonnikoog. Het team bestaat uit 10 personen, inclusief chauffeurs, en volgt maandelijks trainingen gegeven door iemand van het RAV. Dit kan theoretisch zijn, maar ook praktijk gericht. Daarnaast is er 1 of 2 keer per jaar een multidisciplinaire oefening samen met ambulance, brandweer en het ondersteuningspeloton van de brandweer.

Ambulance

UMCG Ambulancezorg en Ambulancezorg Fryslân verzorgen de ambulancedienst op Schiermonnikoog. Deze dienst beschikt over één continu bemande ambulance, plus één reserveambulance. Wanneer iemand met spoed naar het ziekenhuis moet, kan dit met een ambulance op de veerboot, met de reddingsboot of met een helikopter. Deze keuze is afhankelijk van de urgentie, beschikbaarheid en weersomstandigheden.

ETEN & DRINKEN

Paviljoen Paal 3

Badweg 145, tel. 06-30347782
www.paviljoenpaal3.nl

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijsalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikoger Vishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel & Beachclub Zandt aan Zee

Badweg 117, tel. 0519-531566
www.zandtaanzee.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

VERHUUR

Fietsenverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsenverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06-57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-52608105
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892
www.schierglas.nl

KOM OP VERHAAL

Schiermonnikoog, een cultureel eiland

Kom, bekijk de wereld eens door onze ogen. Voel, hoe het tij ons ritme bepaalt. Zie, met hoeveel moois we omringd zijn. Ga eens zitten, onthaast je, dan vertellen wij een verhaal! Schiermonnikoog herbergt een gemeenschap van jutters en redders, van kunstenaars, verhalenvertellers, muzikanten en zangers, van eigenzinnige burgers en weerbarstige ondernemers, van échte mensen die de identiteit van Schiermonnikoog in hun genen meedragen.

Eilanders die met elkaar een uniek stukje Friesland vormen. In het kader van LF 2018 wil Schiermonnikoog de oude verhalen, hun vertellers en eigentijdse kunstvormen met elkaar verbinden. Kunst, cultuur en de ziel van het eiland komen samen in de meest uiteenlopende vormen, die allemaal hetzelfde doel voor ogen hebben: het vertellen en doorgeven van de eilander geschiedenis en cultuur. Het vertellen van het verhaal van Schiermonnikoog.

Kom op verhaal met vertellers & verhalen

Verhalen vertellen maakt deel uit van het cultureel erfgoed op Schiermonnikoog. In samenwerking met de bibliotheek, Stichting Vredenhof, Bunkermuseum Schlei, de historische vereniging 't Heer en Feer, de KNRM en Atelier Schier zullen we in 2018 op diverse locaties verhalen sessies en -lezingen organiseren. Deze verhalen gaan over kapiteins, de geschiedenis van de zeevaart, drenkelingen van het Vredenhof, sterke verhalen van het eiland, etc..

Koningshuis

De gemeente Schiermonnikoog heeft het historische pand aan de Nieuwestreek 1 voor drie maanden ter beschikking gesteld aan Kom op verhaal, de paraplu waaronder een diversiteit aan activiteiten in het kader van LF2018 wordt georganiseerd. Zo ook activiteiten op het gebied van het cultuurhistorisch erfgoed van het eiland.

In de voormalige hoofdonderwijzerswoning van meester Henk Koning in het centrum van het dorp, beter bekend als het 'Koningshuis', is daarvoor een tijdelijke expositie ingericht waar aandacht wordt geschonken aan de eilander taal, de zeevaartschool, de walvisvaart, de strandpalen en oorlogs- en drenkelingenbegraafplaats Vredenhof.

De gastvrouwen en -heren van het 'Koningshuis', dat in 1876 met hulp van koning Willem III is gerealiseerd, heten

u van harte welkom en kunnen u nader over de verschillende onderwerpen informeren.

✓Kijk rond en neem plaats om een blik te werpen in de oude Dorpsbodes of foto's & korte films te bekijken. Door de knusse, huiselijke sfeer ontstaan bijzondere gesprekken; mensen blijken veel raakvlakken met elkaar en het eiland te hebben, halen herinneringen op en vullen elkaars verhalen aan.

Ook zijn er regelmatig verhalenvertellers en activiteiten in het Koningshuis. Zie voor de agenda en aanvullende informatie: www.komopverhaal.frl en www.theerenfeer.nl.

Gelezen in het gastenboek: "Zeer bijzonder en interessant!" en ook "Eindelijk een plek waar ik met mijn vragen terecht kan".

Walvisk Mienskip

Op het Wad bij Schiermonnikoog is door jongeren olv kunstenaar Ludy Feyen ism Garda Meerdink van Atelier Schier een reusachtige walvis met haar kalf gebouwd. Het is een oproep om de plastic-soup vervuiling tegen te gaan, voor een bewust omgaan met onze rijke zee en al het leven daarin. In de walvis kun je elkaar ontmoeten en luisteren naar verhalen van de zee. Af en toe stemt de walvis in, door een enorme ademstoot te produceren: Schone zee, doe je mee!

Filmeiland

Schiermonnikoog is door de jaren heen een dankbaar onderwerp geweest voor amateurfilmers en professionele filmmakers. Het culturele jaar 2018 wordt op Schiermonnikoog afgesloten met het eerste Internationale Filmfestival voor Eilandfilms, op 29 en 30 december. Dan is de première van de eilander vrouwenportretten in de lange versie. Vervolgens houden we om het jaar een nieuw Filmfestival voor eilandfilms. De filmprogrammeur van het Groninger Forum, Frans Westra, heeft zich bereid verklaard de films hiervoor te programmeren. Het gaat om documentaires en speelfilms van internationaal niveau waarin typische eilander thema's als isolement, conservatisme, achterdocht, schoonheid, affaires, liefdes, stille en benauwde winters, natuur-, landschapsbeheersing en krimp aan de orde komen.

Trouwe wachters

Al 150 jaar staan zwarte strandpalen, met kenmerkende felle rode koppen, langs de kust van Schiermonnikoog. Waarom staan ze er? Waarom soms in de duinen, op het strand of zelfs in zee? Wat betekenen de letters en cijfers op die palen? Waarom zijn er palen verdwenen? Op al deze vragen wil het project "Trouwe wachters op Schiermonnikoog" antwoord geven. De strandpalen zijn in de negentiende eeuw geplaatst door de Rijkswaterstaat. Het belangrijkste doel van de strandpalen was het vroegtijdig signaleren van veranderingen in de kustlijn. Die functie hebben de strandpalen gedeeltelijk nog steeds. De geleidelijke veranderingen van de kust worden momenteel echter bijgehouden met behulp van satellietbeelden en luchtfoto's en voor de plaatsbepaling hebben we inmiddels GPS. Toch helpen de strandpalen ook nu nog bij de oriëntatie van de fietsers en wandelaars, maar ook bij onderzoek, meldingen of afspraken. We willen de palen niet missen. Voor het eiland hebben de strandpalen een cultuurhistorische waarde. Daarom vraagt de vereniging 't Heer en Feer, met het project "Trouwe wachters op Schiermonnikoog", extra aandacht voor de strandpalen.

ONTSPANNING

Schierzeep

Schierlinnen wilde afgelopen jaar haar gastenzeepjes verduurzamen en benaderde biologische zeepziederij Werfzeep om samen met Kwekerij De wilde Akelei een handgemaakte biologische zeep te maken die echt van het eiland komt. Na enig experimenteren is gekozen voor watermunt en veldsalie, die met veel liefde en speciaal voor de zeep worden grootgebracht bij De wilde Akelei. Het zeezout zorgt ervoor dat de zeep zacht scrubt en mooi schuimt.

Schierzeep is op het eiland verkrijgbaar bij de VVV, Kleur aan Zee, het Bezoekerscentrum en bij Kwekerij De wilde Akelei. Online kan het besteld worden bij www.werfzeep.nl

Studio Kleur aan Zee

De Schierse landschappen ondergaan elk jaargetijde een spectaculaire metamorfose met prachtige kleuren en tinten. Kleuranaliste Monica neemt u in haar kleurenstudio aan de Langedijk mee op jutterstocht langs deze seizoenen. In de natuur zijn vormen altijd in harmonie, dat geldt ook voor de mens. Monica kijkt samen met u hoe lichaamslijnen in overeenstemming zijn met snit, materiaal, textuur, dessin en andere details van kleding. Aansluitend biedt Kleur aan Zee een wandeltocht over het eiland om te zien hoe de natuur barst van de kleuren.

Meer informatie: www.kleuraanze.nl of bel 0519-531033

Expeditie Schier

Kan het nóg leuker?! Een gaaf escape spel tijdens lunch, diner of borrel! Duik in de eilander geschiedenis op expeditie met "de Mysterieuze Mees Toxopeus" bij de Tox Bar. Of laat je meevoeren met "het Mysterie van het verdronken Badhotel" in Restaurant Noderstraun, Schiermonnikoog. Sherlocks gereed en wees op je hoede!

Yoga op Schiermonnikoog

Doe een keer mee en geniet van deze beleving, een ontspannen begin of einde van je dag! Een uur voor jezelf, aandacht voor je eigen lichaam. Je geest komt tot rust. De natuur van Schiermonnikoog versterkt deze ervaring. Kom alleen of samen met je kind; een uurtje aandacht voor elkaar en samen lekker bezig zijn. Yoga op Schiermonnikoog is voor iedereen die al aan yoga doet of wil kennis maken met yoga. Interesse? Ook voor een groep, familie of feest kun je gerust contact opnemen. In de zomermaanden hebben we op zondag een ochtendsessie aan zee. Heerlijk om in alle vroegte het eiland te ervaren door meditatie en bewegen en zo je volledig opgenomen te voelen in de natuur van Schiermonnikoog. Een beter begin van de dag kun je je niet wensen! Check de kleurrijke Lytje Pole Agenda of kijk op onze website voor lessen, workshops of weekends.

Meer informatie: www.yogaopschiermonnikoog.nl of bel 06-28961215

VoetenKracht

Voor alle voorkomende klachten aan uw voeten, maar ook voor een verwenbehandeling, kunt u bij mij terecht. In een prettige ruimte en met een vanzelfsprekende kwaliteit.

Voetverzorging
Wil Meijer
Martjeland 2
tel.06-16810646

Pedicure/manicure

Even tijd voor uzelf... Laat uw handen en/of voeten eens vakkundig behandelen of neem een gezichtsbehandeling tijdens een bezoek aan mijn praktijk in het Medisch Zorgcentrum. Alleen op donderdag en uitsluitend op afspraak.

Meer informatie:
bel 06-30962569

Wandelcoach

Je ontspant in de natuur, zeker op Schiermonnikoog. Om je heen is ruimte en rust. Al lopend in de natuur kom je van alles tegen. Dingen die iets oproepen, iets losmaken, waardoor je contact legt met de eigen 'binnenwereld'. Wandelcoach Josje Kooistra laat u deze kracht van de natuur en inzicht in uw eigen situatie ervaren, in wie u bent en welke keuzes u maakt. Het geeft je een veelzijdige kijk op de dingen. Eén of twee keer wandelen is vaak al genoeg om tot een effectief resultaat te komen. De natuur werkt als een spiegel, geeft inzicht in uw situatie, in wie u bent en welke keuzes bij u passen. Het laat u in beweging komen. De combinatie met NLP (neuro linguïstisch programmeren) zorgt voor een zeer bijzondere ervaring met een positief resultaat.

Meer informatie: www.wandelcoachopschier.nl of bel 06-55194761

Pluktuin

In 'de Tuin naast de Branding' telen wij groente, (klein-) fruit en bloemen. Duurzaam, lokaal en zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Zaden en plantgoed zijn zoveel mogelijk biologisch aangekocht. Door met aandacht voor de aarde te zorgen en het bodemleven te stimuleren, creëren wij een omgeving waarin de gewassen goed kunnen groeien en bloeien. Zolang er bloemen en groente op de tuin zijn, kunt u komen oogsten of gewoon komen genieten van de rust en stilte op de pluktuin. Als de winterrust begint, gaan wij klussen doen en ons voorbereiden op volgend jaar. Krijgt u zin om daarbij te helpen? Er is altijd iets te doen. U bent van harte welkom om eens te komen kijken.

De Tuin naast de Branding is open zolang er bloemen en groente zijn te oogsten. Dit is sterk afhankelijk van het weer. U vindt de pluktuin aan de Heereweg 2 op het perceel ten oosten van boerderij de Branding.

Meer informatie: www.detuinaastdebranding.nl of bel 06-57967397

Lotus Massage

Een behandeling bij Massage Praktijk Lotus aan de Langedijk geeft uw lichaam de aandacht die het nodig heeft. Respect, rust en ontspanning zijn een voorwaarde voor een massage. Een massage behandeling draagt bij tot een vitaliserend en zelfhelend vermogen van lichaam en geest. Nek- schouder en rugklachten kunnen zo nodig extra aandacht krijgen. Een heerlijke ontspanningsmassage geeft uw lichaam meer energie en zorgt voor een betere balans.

Meer informatie: bel 06-13551226.

Schoonheidssalon Beau Visage

Beau Visage is een schoonheidssalon, gevestigd aan de Middenstreek. U kunt hier terecht voor een groot aantal behandelingen. Schoonheidsspecialiste; Pedicure; Bruidsmake-up; Nagelstyliste en Permanente make-up. Alle behandelingen zijn alleen op afspraak!

Meer informatie: Facebook pagina Beau Visage of bel: 06-46304292

Bibliotheek

Wilt u een krantje lezen, een mooie roman lenen, iets op zoeken op internet of een speciaal boek over Schiermonnikoog of de Wadden halen? Iets uitprinten of uw laatste favoriete tijdschrift lezen? Moet u in uw vakantie af en toe werken? Kom dan naar de Bieb in het Dorpshuis! Er zijn computers beschikbaar, er is gratis WIFI, een grote leestafel, koffie en thee, een diverse collectie boeken voor lezers van 0 tot 100! Kinderen tot 18 jaar zijn gratis lid. Zie ook pagina 13. Duizenden E-book en luisterboek titels zijn te downloaden op uw Tablet/IPad/E-reader of op uw smartphone met een abonnement op de bibliotheek. Wij helpen u graag verder. Bent u elders in Nederland lid dan kunt u gratis gastlenen op vertoon van uw pasje. Of sluit voor € 5,- een abonnement af. Deze lente zijn er meerdere workshops.

Meer informatie: www.ontdekdebieb.nl

Massing Massage

Bij Massagepraktijk Massing aan de Sintebloem kunt u terecht voor een sportmassage, klassieke ontspanningsmassage, drukpuntmassage, traditionele Thaise massage of een combinatie van verschillende therapeutische massagetechnieken. Alles ter verbetering van zowel lichamelijke als emotionele klachten, of gewoon ter ontspanning...

Meer informatie: www.massing-massage.nl of bel 06-12952887

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Toen het gemeentehuis later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers. In

2006 is de nieuwe kantoorvleugel van het gemeentehuis gebouwd, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden. Voor 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van de drie plaatselijke partijen: Samen voor Schiermonnikoog, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Houd rekening met elkaar

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegeraars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat ruim afstand wordt gehouden van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen). Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein.

Omdat dit stuk is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen. Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden.

Vanzelfsprekend houden de vliegeraars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Strandvonder

In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer van de strandvonderij uitgeoefend door de burgemeester. U kunt uw vondsten melden bij de politie.

Strandrolstoel

Ook minder validen kunnen optimaal van het eiland genieten. De gemeente stelt gratis speciale strandrolstoelen beschikbaar, te vinden bij strandhotel Noderstraun aan de Badweg en strandpaviljoen De Marlijn aan de Prins Bernardweg.

Afval

In elke wijk staat een huisvuilcontainer. Hier kunt u groente- en fruitafval, kunststoffen, drankenkartons en metalen in deponeren. Afvalinzamelaar Omrin scheidt dit afval achteraf. De vuilcontainers opent u met een speciale sleutelhanger.

Glas kunt u op meerdere plekken kwijt in glaskakken. Het oud papier wordt iedere eerste woensdagavond van de maand verzameld. Grof huishoudelijk afval kunt u digitaal bij de gemeente aanmelden. Klein chemisch afval wordt viermaal per jaar opgehaald. Bij de inzamelbak in de supermarkt kunt u kleding, batterijen, spaarlampen e.d. kwijt.

Helpt u mee Schiermonnikoog schoon te houden?

Ja, wij willen trouwen... op Schiermonnikoog!

Wilt u trouwen op het kleinste bewoonde Waddeneiland van Nederland? Dat kan! Hier kunt u een onvergetelijke huwelijksdag beleven op een van de breedste stranden van Europa. De sfeervolle trouwlocaties dragen bij aan een unieke, intieme sfeer met volop gelegenheid om de ongerepte schoonheid en rust van het eiland te beleven.

Voordat u gaat trouwen moet u een aantal formele zaken regelen. De gemeente Schiermonnikoog is u hierbij graag van dienst. Via onze website www.schiermonnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

monnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

Fairtrade Schiermonnikoog

De landelijke jury van de Fairtrade campagne is lovend over het aantal horecagelegenheden op Schiermonnikoog die Fairtrade producten aanbieden. Ook diverse winkels en verenigingen doen mee zodat we met recht kunnen spreken over 'Fairtrade Schiermonnikoog'.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet, waar u uw hond onaangetast kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven. Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn (zie kaart). Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht. Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is de uitwerpse-

len van de hond direct op te ruimen. Dit geldt voor de gehele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorp staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Voor verloren en gevonden voorwerpen kunt u terecht bij de gemeente. Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Meer informatie kunt u verkrijgen bij de Publieksbalie van het gemeentehuis.

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen geopend
van 8:30 tot 12:00 uur.

KERKNIEUWS

Protestantse Gemeente

De Protestantse Gemeente Schiermonnikoog is in 2006 ontstaan uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk.

De gemeente heeft een eigen predikant, ds. Van Rijswijk. Elke zondagochtend om 10:00 uur kunt u een kerkdienst bijwonen. In het hoogseizoen is er kinderopas en kindernevendienst. En op iedere eerste zondag van de maand is er 'koffiedrinken' na de dienst, een mooie gelegenheid om elkaar te groeten en ontmoeten.

De kerkdiensten worden in de regel gehouden in de Got Tjark en in de maanden juli en augustus in het Cultureel Ontmoetingscentrum Schiermonnikoog (COS) aan de Langestreek,

omdat deze voormalig gereformeerde kerk meer plaatsen biedt. De data en locatie van alle diensten vindt u op de publicatieborden bij de Got Tjark.

Ds. N.J. van Rijswijk
tel. 0519-531269
n.vanrijswijk@knid.nl

De Sint-Egbertkapel

Aan de Badweg op Schiermonnikoog staat het meest noordelijke katholieke kerkje van Nederland: de 'Sint-Egbertkapel'.

Elke zondag is daar om 10:30 uur een Eucharistie-viering of Woord- en Communieviering. Op het publicatiebord voor de kerk vindt u een rooster van diensten en voorgang(st)ers, net als bij de VVV.

De Sint-Egbertkapel werd in 1915 door de Groninger architect A.Th. van Elmpst gebouwd.

In 1922 werd naast de kerk een kinderkoloniehuis gebouwd; een R.K.-Vakantiehuis waar kinderen uit de grote steden 'op verhaal konden komen'. De kruiswegstaties in de kerk herinneren aan deze tijd. U vindt die in vrijwel alle kerken, maar op Schiermonnikoog staan op elke statie kinderen afgebeeld. De moeite waard om te bekijken. Wanneer u de kerk binnenloopt kijk dan ook even omhoog. U ziet dan het fraaie,

houten plafond dat doet denken een de plafonds van menig kerk aan zee, waar de timmerlieden de spanten maakten zoals zij die gewend waren te maken voor de schepen die zij bouwden. Achter de kerk staat de pastorie.

U bent welkom bij de diensten op zondag of om een kaarsje aan te steken bij Maria of om deel te nemen aan de viering.

Sint Egbert-kapel
Badweg 69
www.sintegbertkapel.nl

Klooster Schiermonnikoog

Tot aan de opening van het nieuwe klooster in Huize Rijsbergen zullen er geen diensten zijn in de Egbertkapel.

De verwachting is dat halverwege januari 2019 de monniken gaan verhuizen. Zodra er meer bekend is over de diensten kunt u dat lezen op www.klooster-schiermonnikoog.nl.

HOOG & LAAG WATER

01/10/2018	03:05	HW	105 cm
01/10/2018	08:55	LW	-119 cm
01/10/2018	15:26	HW	109 cm
01/10/2018	21:15	LW	-105 cm
02/10/2018	03:46	HW	101 cm
02/10/2018	09:35	LW	-112 cm
02/10/2018	16:16	HW	99 cm
02/10/2018	21:59	LW	-94 cm
03/10/2018	04:35	HW	97 cm
03/10/2018	10:46	LW	-100 cm
03/10/2018	17:14	HW	90 cm
03/10/2018	23:16	LW	-80 cm
04/10/2018	05:44	HW	96 cm
04/10/2018	12:01	LW	-92 cm
04/10/2018	18:56	HW	89 cm
05/10/2018	00:35	LW	-75 cm
05/10/2018	07:04	HW	103 cm
05/10/2018	13:25	LW	-97 cm
05/10/2018	20:16	HW	97 cm
06/10/2018	01:59	LW	-86 cm
06/10/2018	08:36	HW	117 cm
06/10/2018	14:45	LW	-113 cm
06/10/2018	21:15	HW	108 cm
07/10/2018	03:16	LW	-101 cm
07/10/2018	09:35	HW	130 cm
07/10/2018	15:56	LW	-126 cm
07/10/2018	22:15	HW	116 cm
08/10/2018	04:26	LW	-113 cm
08/10/2018	10:35	HW	138 cm
08/10/2018	16:55	LW	-134 cm
08/10/2018	23:09	HW	120 cm
09/10/2018	05:16	LW	-121 cm
09/10/2018	11:20	HW	141 cm
09/10/2018	17:49	LW	-136 cm
10/10/2018	00:06	HW	120 cm
10/10/2018	06:00	LW	-126 cm
10/10/2018	12:06	HW	140 cm
10/10/2018	18:31	LW	-134 cm
11/10/2018	00:40	HW	121 cm
11/10/2018	06:46	LW	-129 cm
11/10/2018	12:56	HW	137 cm
11/10/2018	19:09	LW	-131 cm
12/10/2018	01:21	HW	121 cm
12/10/2018	07:15	LW	-131 cm
12/10/2018	13:36	HW	131 cm
12/10/2018	19:35	LW	-126 cm
13/10/2018	01:50	HW	119 cm
13/10/2018	07:50	LW	-130 cm
13/10/2018	14:05	HW	121 cm
13/10/2018	20:06	LW	-120 cm
14/10/2018	02:26	HW	114 cm
14/10/2018	08:20	LW	-124 cm
14/10/2018	14:46	HW	107 cm
14/10/2018	20:36	LW	-110 cm
15/10/2018	02:56	HW	108 cm
15/10/2018	08:56	LW	-112 cm
15/10/2018	15:04	HW	93 cm
15/10/2018	21:06	LW	-99 cm
16/10/2018	03:14	HW	101 cm
16/10/2018	09:30	LW	-98 cm
16/10/2018	15:45	HW	81 cm
16/10/2018	21:46	LW	-86 cm
17/10/2018	03:54	HW	94 cm
17/10/2018	10:15	LW	-82 cm
17/10/2018	16:40	HW	71 cm
17/10/2018	22:26	LW	-72 cm
18/10/2018	05:04	HW	89 cm
18/10/2018	11:05	LW	-67 cm
18/10/2018	18:00	HW	66 cm
18/10/2018	23:24	LW	-58 cm
19/10/2018	06:35	HW	90 cm
19/10/2018	12:24	LW	-60 cm
19/10/2018	19:14	HW	72 cm
20/10/2018	01:05	LW	-56 cm
20/10/2018	07:44	HW	99 cm
20/10/2018	14:05	LW	-75 cm
20/10/2018	20:24	HW	84 cm
21/10/2018	02:36	LW	-74 cm
21/10/2018	09:00	HW	112 cm

21/10/2018	15:16	LW	-94 cm
21/10/2018	21:40	HW	98 cm
22/10/2018	03:25	LW	-91 cm
22/10/2018	09:56	HW	121 cm
22/10/2018	15:56	LW	-108 cm
22/10/2018	22:15	HW	107 cm
23/10/2018	04:16	LW	-103 cm
23/10/2018	10:25	HW	127 cm
23/10/2018	16:35	LW	-117 cm
23/10/2018	22:55	HW	113 cm
24/10/2018	04:52	LW	-112 cm
24/10/2018	11:04	HW	131 cm
24/10/2018	17:26	LW	-122 cm
24/10/2018	23:46	HW	118 cm
25/10/2018	05:36	LW	-118 cm
25/10/2018	11:56	HW	133 cm
25/10/2018	18:01	LW	-126 cm
26/10/2018	00:15	HW	121 cm
26/10/2018	06:09	LW	-124 cm
26/10/2018	12:26	HW	134 cm
26/10/2018	18:36	LW	-126 cm
27/10/2018	00:50	HW	123 cm
27/10/2018	06:56	LW	-126 cm

07/11/2018	22:36	HW	119 cm
08/11/2018	04:36	LW	-120 cm
08/11/2018	10:45	HW	132 cm
08/11/2018	17:06	LW	-123 cm
08/11/2018	23:10	HW	122 cm
09/11/2018	05:15	LW	-122 cm
09/11/2018	11:14	HW	128 cm
09/11/2018	17:36	LW	-120 cm
09/11/2018	23:46	HW	124 cm
10/11/2018	05:56	LW	-123 cm
10/11/2018	12:06	HW	122 cm
10/11/2018	18:06	LW	-117 cm
11/11/2018	00:15	HW	125 cm
11/11/2018	06:22	LW	-122 cm
11/11/2018	12:35	HW	113 cm
11/11/2018	18:35	LW	-114 cm
12/11/2018	00:45	HW	122 cm
12/11/2018	06:56	LW	-116 cm
12/11/2018	13:16	HW	100 cm
12/11/2018	19:05	LW	-108 cm
13/11/2018	01:26	HW	116 cm
13/11/2018	07:25	LW	-107 cm
13/11/2018	13:34	HW	88 cm

25/11/2018	05:30	LW	-128 cm
25/11/2018	11:46	HW	128 cm
25/11/2018	17:46	LW	-124 cm
26/11/2018	00:06	HW	128 cm
26/11/2018	06:16	LW	-128 cm
26/11/2018	12:30	HW	122 cm
26/11/2018	18:36	LW	-119 cm
27/11/2018	00:46	HW	128 cm
27/11/2018	06:55	LW	-126 cm
27/11/2018	13:05	HW	113 cm
27/11/2018	19:16	LW	-113 cm
28/11/2018	01:25	HW	127 cm
28/11/2018	07:46	LW	-122 cm
28/11/2018	14:06	HW	105 cm
28/11/2018	19:56	LW	-106 cm
29/11/2018	02:26	HW	124 cm
29/11/2018	08:36	LW	-116 cm
29/11/2018	15:06	HW	96 cm
29/11/2018	20:45	LW	-98 cm
30/11/2018	03:16	HW	121 cm
30/11/2018	09:36	LW	-111 cm
30/11/2018	16:15	HW	90 cm
30/11/2018	21:50	LW	-91 cm

12/12/2018	13:14	HW	87 cm
12/12/2018	19:16	LW	-108 cm
13/12/2018	01:25	HW	115 cm
13/12/2018	07:46	LW	-101 cm
13/12/2018	13:45	HW	79 cm
13/12/2018	19:46	LW	-103 cm
14/12/2018	02:04	HW	109 cm
14/12/2018	08:16	LW	-95 cm
14/12/2018	14:24	HW	74 cm
14/12/2018	20:26	LW	-98 cm
15/12/2018	02:44	HW	104 cm
15/12/2018	08:55	LW	-91 cm
15/12/2018	15:26	HW	70 cm
15/12/2018	21:11	LW	-92 cm
16/12/2018	03:34	HW	100 cm
16/12/2018	09:50	LW	-88 cm
16/12/2018	16:20	HW	69 cm
16/12/2018	22:06	LW	-85 cm
17/12/2018	04:24	HW	98 cm
17/12/2018	10:56	LW	-87 cm
17/12/2018	17:40	HW	72 cm
17/12/2018	23:16	LW	-82 cm
18/12/2018	05:45	HW	100 cm
18/12/2018	12:06	LW	-93 cm
18/12/2018	18:44	HW	82 cm
19/12/2018	00:30	LW	-88 cm
19/12/2018	07:05	HW	107 cm
19/12/2018	13:15	LW	-105 cm
19/12/2018	19:56	HW	95 cm
20/12/2018	01:41	LW	-101 cm
20/12/2018	07:55	HW	115 cm
20/12/2018	14:10	LW	-118 cm
20/12/2018	20:55	HW	107 cm
21/12/2018	02:38	LW	-114 cm
21/12/2018	09:00	HW	123 cm
21/12/2018	15:05	LW	-126 cm
21/12/2018	21:41	HW	118 cm
22/12/2018	03:30	LW	-123 cm
22/12/2018	09:45	HW	126 cm
22/12/2018	15:56	LW	-129 cm
22/12/2018	22:25	HW	125 cm
23/12/2018	04:19	LW	-129 cm
23/12/2018	10:46	HW	126 cm
23/12/2018	16:39	LW	-129 cm
23/12/2018	23:16	HW	129 cm
24/12/2018	05:16	LW	-132 cm
24/12/2018	11:30	HW	123 cm
24/12/2018	17:35	LW	-127 cm
24/12/2018	23:56	HW	132 cm
25/12/2018	06:16	LW	-134 cm
25/12/2018	12:27	HW	117 cm
25/12/2018	18:26	LW	-125 cm
26/12/2018	00:30	HW	134 cm
26/12/2018	06:55	LW	-136 cm
26/12/2018	13:16	HW	111 cm
26/12/2018	19:05	LW	-124 cm
27/12/2018	01:14	HW	134 cm
27/12/2018	07:46	LW	-136 cm
27/12/2018	14:05	HW	105 cm
27/12/2018	19:56	LW	-121 cm
28/12/2018	02:05	HW	133 cm
28/12/2018	08:36	LW	-133 cm
28/12/2018	14:50	HW	99 cm
28/12/2018	20:40	LW	-118 cm
29/12/2018	03:06	HW	129 cm
29/12/2018	09:26	LW	-128 cm
29/12/2018	15:55	HW	92 cm
29/12/2018	21:37	LW	-111 cm
30/12/2018	03:55	HW	123 cm
30/12/2018	10:16	LW	-120 cm
30/12/2018	16:45	HW	87 cm
30/12/2018	22:30	LW	-104 cm
31/12/2018	05:01	HW	116 cm
31/12/2018	11:16	LW	-113 cm
31/12/2018	17:50	HW	85 cm
31/12/2018	23:40	LW	-99 cm

Het Getij

MEER GETIJDENTABELLEN? BEKIJK ONZE SCHIER APP

27/10/2018	12:55	HW	131 cm
27/10/2018	19:16	LW	-123 cm
28/10/2018	01:26	HW	122 cm
28/10/2018	06:25	LW	-126 cm
28/10/2018	12:40	HW	126 cm
28/10/2018	18:39	LW	-118 cm
29/10/2018	01:05	HW	120 cm
29/10/2018	06:59	LW	-123 cm
29/10/2018	13:26	HW	117 cm
29/10/2018	19:26	LW	-110 cm
30/10/2018	01:45	HW	117 cm
30/10/2018	07:34	LW	-117 cm
30/10/2018	14:10	HW	107 cm
30/10/2018	20:06	LW	-101 cm
31/10/2018	02:25	HW	113 cm
31/10/2018	08:24	LW	-109 cm
31/10/2018	15:16	HW	96 cm
31/10/2018	20:50	LW	-90 cm
01/11/2018	03:25	HW	109 cm
01/11/2018	09:36	LW	-100 cm
01/11/2018	16:15	HW	89 cm
01/11/2018	22:06	LW	-78 cm
02/11/2018	04:24	HW	107 cm
02/11/2018	10:50	LW	-95 cm
02/11/2018	17:45	HW	88 cm
02/11/2018	23:26	LW	-75 cm
03/11/2018	05:56	HW	112 cm
03/11/2018	12:09	LW	-101 cm
03/11/2018	18:56	HW	95 cm
04/11/2018	00:45	LW	-84 cm
04/11/2018	07:16	HW	120 cm
04/11/2018	13:26	LW	-113 cm
04/11/2018	19:55	HW	104 cm
05/11/2018	01:44	LW	-98 cm
05/11/2018	08:16	HW	129 cm
05/11/2018	14:25	LW	-123 cm
05/11/2018	21:06	HW	112 cm
06/11/2018	02:56	LW	-109 cm
06/11/2018	09:04	HW	133 cm
06/11/2018	15:26	LW	-127 cm
06/11/2018	21:45	HW	116 cm
07/11/2			

Huur een luxe ingerichte tent op camping Seedune.

**SNEL
BOEKEN
VOL=VOL**

www.ingerichtetenten.nl

Op de camping staan 30 nieuwe boog- en piramidetenten voor u klaar. De grote zonneluifel zorgt voor veel schaduw en extra leefruimte. Een koelkast, een kookcomfort, vaste bedden, en volledige keukeninrichting zorgen voor alle luxe. Verhuur tot maximaal 6 personen per tent.

GLAMPING: Luxe kamperen, alle gemakken, maar toch lekker buiten!

HUISJE "Lente" TE HUUR

Veel privacy en tuin op het zuiden.
www.lente.nl 06-15155902

Looking for unique
spectacular expeditions in
Unesco World Heritage?
Live Life Waddensea?
Our most beautiful place
in the Netherlands?
Come join us!

Jelle Bos

BELEEF LAUWERSOOG

Free parking at Lauwersoog | Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @lauwersoognl
FB Beleef Lauwersoog | www.beleef-lauwersoog.nl